

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 16 K na leto.
Posamezna številka stane 80 v.

Udje Slovenske kmetijske družbe dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na vsi strani 600 K, na $\frac{1}{2}$ strani 300 K, na $\frac{1}{3}$ strani 150 K, na $\frac{1}{4}$ strani 100 K, na $\frac{1}{8}$ strani 50 K in na $\frac{1}{16}$ strani 25 K. Vsaka vrsta v »Malih naznanilih« stane 2 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Slovenske kmetijske družbe;
tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 13. Ljubljana, 15. julija 1920. Letnik XXXVII.

Obseg: Gnojite ajdi s superfosfatom! — Rožički na rži. — Mlekarstvo na Slovenskem Koroškem. — Protialkoholno gibanje in vinogradništvo. — Vinogradnikom in kletarjem v predvarek! — Prepoved klanja in izvoza mladih živali. — Spomenica. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Uradne vesti. — **Inserati.** — **Konjerejec:** — Mehurji na konjskih nogah. — Vnetje in skrčenje kit na konjskih nogah. — Konjerejske vesti. — Spored za ogledovanje.

Gnojite ajdi s superfosfatom!

Ajda je za Slovenijo važen pridelek. V marsikaterih krajih je od njene dobre ali slabe letine odvisna prehrana kmetskega prebivalstva. Pridelek ajde pa se je tekom vojnih let začel občutno krčiti, tako, da kmetovalci prično že dvomiti, ali se njeno pridelovanje še izplačuje.

Vzrok pičlemu pridelku ajde tiči v prvi vrsti v izsesani zemlji, ki je bila tekom vojne slabo obdelana in malo gnojena in je vsled tega postala manj rodovitna; v drugi vrsti pa v pomanjkanju superfosfata, ki je za ajdo najboljše gnojilo, ki je pa v zadnjih letih vojne ni bilo dobiti. Pomen gnojenja ajdi s superfosfatom je našim kmetovalcem dobro znan, kajti marsikdo od njih se je že izrazil, da ne bo več sejal ajde, ker ne dobi superfosfata. Omeniti je pri tem, da je pred vojno Kmetijska družba samo na Kranjskem razpečala že nad 150 vagonov superfosfata, ki se je po veliki večini (nad 100 vagonov letno) uporabil za gnojenje ajdi. Med vojno je ta množina seveda tako padla, da ga je družba l. 1918. razdelila le 5 vagonov, ker ga pač več ni prejela.

Ajda potrebuje na vsak način najmanj toliko ali še več redilnih snovi kakor druge vrste žita. Če mora njiva v istem letu zapored dati dvakratni pridelek, potem pač ni čuda, če je izmozgana; ker pa pride ajda kot druga na vrsto, dobi le ostanek gnojilne sile, ki jo je preje požeto žito pustilo še na njivi. Ti ostanki gnojilne sile so majhni, in ker se je pri nas od pamtiveka z ozirom na rudninske snovi premalo gnojilo, so naše njive še toliko bolj po vojni izsesane, vsled česar je tudi pridelek ajde od leta do leta pičlejši.

Na 1 ha njive vzame iz zemlje povprečna žetev pšenice 31 kg fosforove kisline; ajda je pa potrebuje 21 kg. Iz tega sledi, da potrebuje pšenica (pa tudi rž in ječmen) veliko množino fosforove kisline, vsled česar je ajdi, posejani na strnišče, veliko primanjkuje in jo vsled tega moramo nadomestiti z lahko razstopljivim superfosfatom. Zato opazimo tudi, da je učinek gnojenja ajde s superfosfatom precejšen, ker je v naših zemljah že od narave premalo fosforove kisline.

Poskušnje so dokazale, da se nam pridelek ajde ob gnojenju s superfosfatom poviša najmanj za $\frac{1}{3}$, navadno pa za polovico in ob močnem gnojenju celo še za več.

Ali se kmetovalcu izplača dandanes gnojiti ajdi z dragim superfosfatom? To vprašanje bo seveda stavila večina kmetovalcev in je to tudi najvažnejše, o čemer mora umni gospodar razmišljati.

Vzemimo, da se pridelna na 1 ha ($\frac{1}{3}$, orala) njive na slabi zemlji brez gnojenja s superfosfatom 400 kg ajde, kar ne moremo vzeti kot prevelik pridelek. Če pognojimo samo s 100 kg superfosfata, se bo pridelek povišal najmanj za tretjino, kajti mi smo dali zemlji s to množino superfosfata 16 kg fosforove kisline. Pridelek na tako zagnojeno njivo znaša torej 520 kg ali večji donos 120 kg ajde. Če vzamemo ceno ajdi po 4 K za kg (danes je po 6 do 7 K kg), pridobimo na vrednosti 480 K. Stroški za superfosfat znašajo 320 K za gorenjih 100 kg. Kmetovalcu ostane torej 160 K čistega dobička po ha. Razentega ima pa še 120 kg ajde več, ki jo potrebuje v domačem gospodarstvu, ki bi jo moral drugače dokupiti.

Če vzamemo 200 kg superfosfata na ha, bomo pridelali najmanj polovico več, t. j. skupno 600 kg

ajde (navadno je ta pridelek pri tej množini superfosfata mnogo večji). Stroški za superfosfat so znašali 640 K, večji donos ajde 200 kg 4 K = 800 K ali čisti dobiček 160 K na ha. Zato pa imamo 200 kg več ajde v kašči.

Omeniti pa je, da imajo v naprednejših deželah in tam, kjer je zemlja rodovitnejša, z umnim gnojenjem ajdi do 1200 kg na ha.

Kako važno je dandanes gnojenje naših kulturnih rastlin z umetnimi gnojili, nam pričajo one države, ki so glede kmetijskih pridelkov veliko na slabšem nego Jugoslavija, kakor n. pr. Nemčija in Nemška Avstrija. V teh državah bi bila ljudska prehrana še mnogo težavnejša, če bi se vlada sama ne pobrigala, da kmetje intenzivno obdelujejo svoje polje. Vsled tega ste tudi te dve državi izdali naredbe, po katerih so kmetovalci primorani gnojiti svoje njive z umetnimi gnojili. Edino ta način pridelovanja jim omogoča, da za silo izhajajo z doma pridelanim živežem, kajti uvoz pridelkov, ki jim ga dovoljuje entanta, je v primeri z onim iz mirne dobe, zelo pičel.

Priporočamo torej: *Kmetovalci, gnojite ajdi s superfosfatom* in rabite tudi za druge pitome rastline umetna gnojila, ki jih ima danes Jugoslavija na razpolaganje, in sicer apneni dušik in kostno moko. Superfosfat ima Kmetijska družba v zalogi in ga odaja svojim udom po 320 K za 100 kg, kostno moko po 300 K in apneni dušik po 160 K za 100 kg.

Rožički na rži.

Po nekaterih krajih se opaža letošnje leto na klasih rži polno t. zv. rožičkov črnorjave ali pa temnomodre barve ter velikosti 1—3 cm. Ker se vsled razvoja imenovanih rožičkov znatno zniža pridelek, je potrebno, da se v svrhu zatiranja te bolezni natančneje seznanimo z razvojem glive, ki isto povzroča.

Tvorbo rožičkov povzroča gliva *Claviceps purpurea* Tul., ki okuži in napada plodnico malih cvetov. Plodnica cvetov je tudi še v času, ko se je v njej gliya že popolnoma razpasla, navidezno zdrava. Odpremo li previdno tako plodnico, opazimo v njej glivo, katere podgobje, sestoječe iz nežnih niti, nosi polno glivičnih trosov. Z rastjo glive se kopiči na temelju cveta sluznata tekočina sladkega okusa, ki je najbrže izloček glivičnih niti. Ta tekočina izstopi večkrat tudi iz cveta, ter se sedi po klasu. Kmečko pravilo, da je v letih, ko se pojavlja na klasju ta sladka tekočina ali t. zv. „medena rosa“ tudi obilo rožičkov, je popolnoma zanesljivo, kajti v tej „medeni rosi“ je polno glivičnih trosov, ki okužijo potem sosednje cvete. Trose prenašajo z rastline na rastlino tudi žuželke, ki nabirajo po cvetju sladke soke. Medtem, ko se gliva vsestransko razvija in tvori na svojem zgornjem delu t. zv. konidije s trosi ter z „medeno roso“, se nitke glive vedno bolj debele. Te zdebelele in razčlenjene nitke zlepi imenovana sladka tekočina v enakomerno debelo trdno telo, ki ga imenujemo rožiček. Na vrhu istega tvorijo glavne niti rdečkasto glavico. Notranjost rožička zavzema belkasto jedro, ki vsebuje razne strupene snovi t. zv. alkaloide.

Doba razvoja rožička je odvisna od vremenskih razmer, in sicer se v suhem vremenu razvije isti tekom 14 dni, v vlažnem vremenu in pri obilni tvorbi „medene rose“ pa že po enem tednu. Dozoreli rožiček izpade iz klasja in začnenja svoj nadaljni razvoj po

približno treh mesecih. Tedaj opažamo na posameznih mestih rožičkove lupine male razpoke, na katerih se kmalo pojavijo drobne glavice. Te so pozneje opremljene s peclji ter se odločijo od rožička. Na površju teh glavic opažamo kmalu polno pičic, ki tvorijo izhod pod temi se nahajajočih cevi, v katerih se nahaja 8 nežnih, nitastih trosov. Slednji se izločujejo na površje, od koder jih potem raznašajo razne žuželke, ki nabirajo po cvetju med. Na ta način se torej razmnožuje ta gliva.

Škode, ki nastanejo vsled te glive, so znatne, kajti včasih opažamo na enem klasu do deset rožičkov, ki uničijo najmanj deset zrn, poleg tega pa ovirajo pravilni razvoj celega klasu. Kakor že omenjeno, vsebujejo rožički strupene snovi t. zv. alkaloide, ki so povzročile, zaužite v kruhu, pripravljenem iz moke iz nečiščenega žita, ki je vsebovalo imenovane rožičke, med ljudmi že marsikako zastrupljenje. Prvi znaki zastrupljenja so omotica (pijanost), ki se pojavi kmalu po zaužitju takega kruha. V tem slučaju je zdravniška pomoč vsekakor nujno potrebna.

V svrhu zatiranja te škodljive in nevarne glive je paziti, da ne pridejo rožički v zemljo, kjer bi se sicer lahko nadalje razvijali. V tem slučaju je umestna rana žetev. Nadalje pa se priporoča zbiranje rožičkov že na polju, odstranitev istih iz semenskega žita ter končno košnja v bližini žitnih polj se nahajajočih trav v času cvetja.

Opomniti je še, da se iz strupov, ki jih vsebujejo rožički, pripravljajo razni preparati, ki se uporabljajo v zdravilstvu (v porodništvu). Glavni tozadevni učinek imajo alkaloidi cornutin in sphacelinova kislina, narkotično (opojno) pa učinkuje ergotinova kislina. Zato se priporoča nabrane rožičke prodati lekarnarjem, ki jih plačujejo zelo drago. Inž. Tavčar.

Mlekarstvo na Slovenskem Koroškem.

Med vsemi kmetijskimi panogami na Slovenskem Koroškem je mlekarstvo najbolj zanemarjeno, kajti avstrijska vlada ni storila ničesar za povzdigo te, za kmetijstvo tako važne panoge. Posestniki so si iz lastne iniciative nabavili centrifuge (sredotočnice) različnih sistemov, manjkalo pa je povsod praktičnih strokovnjakov, da bi živinorejce poučili, kako je mogoče najracionalneje izdelovati mlekarške izdelke ter jih spraviti v denar. Celo veleposestniki in graščaki niso imeli veščakov, in če je bil kje tak veščak, ni poznal koroških razmer. Poleg tega pa so bili žalibog vsi veščaki Nemci, popolnoma nevešči slovenščine, tako, da jih naš kmet ni razumel in mu tudi zaupal ni. Avstrijska vlada je podpirala le nemške kmete ter slovenske povsod zatirala. Pri tem poslu so jo podpirali le nemški oskrbniki na veleposestvih in pregovorili slovenske kmete z zvijačami, da so poprodali svoja posestva. Na ta način so si prisvojili graščaki sčasoma vsa večja posestva po koroških planinah. Na teh lepih posestvih, ki so imeli osobiti lepe pašnike, so graščaki razkrili gospodarska poslopja, da so ista razpadla, pašnike, travnike, celo njive in vrtove pa so pogozdili in si tako pripravili svoja zabavna lovišča za divjačino. Ubogi kmet je pa moral iti s trebuhom za kruhom po širnem svetu.

Statističnih podatkov nimamo nikakih na celem Slovenskem Koroškem, ker je žalibog mlekarstvo postalo tako, kakor je bilo približno pred par stoletji.

Kakor v marsikaterem švicarskem kraju, so dani tudi na Slovenskem Koroškem vsi pogoji za lep razvoj mlekarstva. Treba bi bilo le izboljšati sedanje planinske pašnike, očistiti vresje, grmovje, kamenje in visoko ležeče gozdne lege, ki so sposobne za planine, ter jih izpremeniti v planinske pašnike; tako bo imela Slovenska Koroška dovolj pašnikov. Dalje bo treba močvirnate pašnike in travnike osušiti in poljedelstvo izboljšati z razumnim kolobarjenjem. Travnike in pašnike se mora pričeti pridno gnojiti z gnojnico in umetnimi gnojili, kar bi izboljšalo pridelovanje krme in povzdignilo živinorejo. Mnogo zemljišč je še v slabem stanju, iz katerih bi se pa dalo z majhnimi stroški kultivirati travnike. Pridelovanje krme je tudi veliko manj, kakor kje drugje, podvrženo vremenskim nezgodam. Pašniki in druga posestva, ki so jih imeli doslej kmetje samo v najemu od veleposestnikov, se bodo gotovo izboljšali, ko postaneje njihova last. Po izvrstitvi tega, redilo se bo lahko še enkrat toliko živine. Kmetovalec bo imel dovolj gnoja, da bode z njim lahko bolje gnojlil svoje njive, travnike in pašnike, kar se dosedaj ni nikjer na Slovenskem Koroškem delalo.

Vsakemu kmetovalcu je dobro znano, da krava, krmiljena s slamo, daje le malo mleka. Z dobro krmo in pravilnim odbiranjem plemenske živine, snago, rednim krmiljenjem, pašništvom in s pravilno molžo, bi se mlekarstvo povzdignilo in postalo glavni vir dobička za kmetovalca.

V slučaju slabe letine za krmo, kakor je bila letina 1908. in 1913. mora pa pokladati živinorejec k takemu senu priboljšek. Pomagati si mora s tečnimi krmili, kakor so: otrobi, lanene in druge oljate tropine, mlinski odpadki, ki jih je v Jugoslaviji dovolj, dočim jih v Nemški Avstriji primanjkuje, ker mora ta kupovati žito od nas. Mlekarstvo v Nemški Avstriji ne bo nikdar več izdelovalo mlekarskih izdelkov v oni množini, kakor pred vojno, ker ji manjka tečnih krmil, brez katerih ni mlekarstva.

Ker imamo v Jugoslaviji dovolj tečnih krmil, katerih izvoz pa je prepovedan, se bo v veselje koroškega kmetovalca mlekarstvo čimdalje bolj razvijalo in v kratkem prekosilo ono, ki je bilo v Nemški Avstriji pred vojno. Kmetovalcu bodo donášali mlekarski izdelki veliko in lepih dohodkov. V krajih blizu železniških postaj naj bi se mleko umetno hladilo in prevažalo v mesta, kakor Maribor, Ljubljana itd. S hladilnimi žel. vozovi bi se celo izvažalo v Reko in druga ob Jugoslovanskem morju ležeča mesta. Oni posestniki pa, ki so oddaljeni od železnice, naj bi podelovali mleko v surovo maslo, smetano, različne sire, in skuto. Ostalo mleko pa bi se lahko kondeziral in s tem preskrbovalo našo trgovsko in vojno mornarico. Z odpadki v mlekarnah se naj bi krmili prasiči ter druge živali. Opozoriti se mora na razpečava je mleka in mlečnih izdelkov, in sicer tako, da se bo to oddajalo direktno konzumentu, brez prekupcev. Tako dobi kmetovalec dobro plačano svoje mleko in konzument dobro in ceno blago. Na Koroško se je doslej uvažal sir različne kakovosti; ko se bo sirarstvo uredilo, se mora pričeti sir izvažati, kar bo koristilo našemu kmetu in naši valuti.

Da pa bo naša živinoreja dosegla svoj cilj, je neobhodno potrebno, povzdigniti mlekarstvo, in sicer na tako stopinjo, da si bo to priborilo v nekoliko letih svetovni trg in sloves slovenskega koroškega kmetovalca.

Strokovno izobraženih mlekarjev in sirarjev imamo že precej, tako da se bo vsako tako podjetje vodilo popolnoma strokovnjaško in je uspeh že v naprej zajamčen.

Zatorej Koroški kmetovalci! Vsi na delo! Naredimo iz odrešenega tužnega Korotana — srečni Slovenski Korotan!

Josip Kafol.

Protialkoholno gibanje in vinogradništvo.

Taki so prijatelji! Koliko jih je, katere je vinska kapljica razveselila, poživila in krepčala! Koliko lepih narodnih se poje njej v slavo! Koliko pridnih rok ima v vinskih gorica svoj zaslužek! In vendar? Nekateri fanatiki nastopajo strastno proti alkoholu v vsaki obliki, obrekujejo, rotijo in rvarijo. Kaj pa prijatelji? Ti povešajo oči in molčijo; redkateri se zgane v zagovor.

Protialkoholno gibanje je v bistvu res hvalevredno, mora se pa držati gotovih mej. Ono pa pretirava in ne prizanaša tudi najlepši kulturi, vinogradništvu. Če se potegnem za alkohol, ne storim to kot alkoholik, pijanec, temveč kot vinogradnik in iz ozira na narodno gospodarstvo.

So tri struje, ki udrihajo proti alkoholu. Med prvo je zlasti mnogo židov. Ona računi večkrat z napačnimi podatki in dokazuje, koliko zavrže človeški rod za ničvredni alkohol. Z gorostasnimi številkami dokazuje, kako se zametuje narodno premoženje. Ne upošteva pa, da je n. pr. vino produkt tisočeri in tisočeri pridnih rok, dokaz, posebno gosta obljudečnost vinskih goric.

Poglejmo n. pr. v Haloze. Hišica pri hišici. Po tri orale vinograda dá že eni obitelji primeren zaslužek. Brez vinogradov bi bili tam sami slabi pašniki ali v najboljših legah le grmovje, kvečjemu slabi gozdi. Koliko manj ljudi bi se tam preredito. Nedvomno so vinogradi v nekaterih legah narodno-gospodarska potreba. Kdor tega ne verjame, ne pozna razmer. Naj le povprašuje, kako je bilo ondi tedaj, ko je uničevala trtna uš vinograde.

Tudi precejšnji del industrije bi vedel kaj povedati o pomenu vinogradništva zanjo. Kaj pa z mnogimi milijoni narodnega premoženja, investiranega v vinogradništvo? Ali naj se kratkoma uničijo na trditev k sreči le nekaterih, da služijo za pridelovanje strupa. Ti računarji bi ne smeli biti tako strašno enostranski; saj se izdajajo še večje svote tudi za druge, še manj potrebne stvari.

Kako je gospodarsko udeleženo tudi poljedelstvo na proizvajanju alkohola, o tem nočem tu razmotrivati, ker se mi gre v prvi vrsti za vinogradništvo.

Druga, rekel bi socialna struja zastopa res človekoljubne namene, vendar pretirava. Ta ti slika alkohol v vsaki obliki kot pravega hudiča. Najfinejšo vinsko kapljico in najogabnejšo patoko, vse vrže v en koš.

Res je zlodej alkohol prevečkrat vzrok najhujši socialni bedi, menda pa še večkrat le nje posledica. Ravno med revnimi sloji je prevečkrat pogubonosan. Človekoljubni misleci se niso vrgli brez vzroka z vso silo na tega besa. Nagon posnemanja velikanov je spravljal tudi nemislece v boj, da ga uničijo. Rogovilenje proti alkoholu je postalo pač moda. Modi na ljubo se pa uganjajo tudi neumnosti.

Res je, da alkoholizem uničuje živčevje in sploh organizem stalnih pijancev. Posebna nevarnost alkohola tiči v njegovi prikupljivosti, s katero siromaka zaslužni. Ker se ta slabo hrani, ga najlaže uniči, in sicer ravno alkohol v cenejših oblikah. Nevarnost je odvisna posebno od oblike in koncentracije. Na Francoskem je n. pr. najhujše zlo žganje (absint). To učinkuje s koncentracijo in še drugimi snovmi. Tudi ponekod pri nas ubija ljudstvo slabo žganje, vendar bolj redko kakor drugod in najmanj v vinskih krajih. Žganje ima pač 30—70 %, alkohola.

Na Nemškem pomori zopet mnogo ljudi v najboljši dobi (okolu 40 let) pivo, dasiravno ima to samo po 2,5—3,7 %, alkohola. V tem slučaju pa škoduje bolj neizmerno použita množina tekočine (ki je vzrok zloglasnega pivskega srca) nego alkohol.

Vino ima sicer 6—12 %, alkohola, pa je vendar še najbolj nedolžno, če se uboga nauk pesmi: „Po pameti ga pijmo...“ Prijetni, pa tudi dobrodejni učinki vina niso pripisovati toliko alkoholu, več dišečim snovem, kislinam itd. Ravno v vinu so dobrine alkohola najbolj uveljavljene. Ali ima alkohol res tudi dobrine? Kakor vsaka stvar ima tudi on svojo dobro in slabo stran.

Bosa je, da nima alkohol nobene vrednosti za prehrano. Tistih 7 kalorij, katere razvije 1 g alkohola (skoro dvakrat toliko kakor sladkor) niso brez vsakega haska. Alkohol prihrani torej drugega hraniva. V vojnem času splošnega pomanjkanja je pač alkohol glede prehrane mnogo pomagal ne le neposredno kot hranivo samo zase, temveč tudi posredno, ker pospešuje prebavo zlasti beljakovin. Stradajočemu siromaku sicer ne more to hasniti in mu je prej v zlo. Pri primerno zadostnem živežu s težje prebavljivimi snovmi se pa pokaže tozadevna posebna vrednost tudi za manj premožne sloje. Kakor vsa nasladila ali začimbe tako učinkuje alkohol posebno v vinu poleg drugih zlasti dišečih snovi na človeku tudi enako kakor olje za mazanje na stroj, da vse lažje teče, da se prihrani mnogo sile in obrabe. Bujnost fantazije in nekako prijetni veselji počutek po dobrem vinu tudi ni prezirati, dokler ima človek oblast nad seboj. Kako imenitno krepčilo je vino, mora priznati vsakdo, ki ga je brez predsodkov o gotovih prilikah po pameti užival. Delavec ga pri napornem delu zlasti v hudi vročini noče pogrešati. Ne pomaga nič, ga prepričevati o škodljivosti, ker čuti nekako ugodnost. Prijeten učinek na želodec in srce se hitro občuti pri dobri kaplji.

Dalje sledi.)

Vinogradnikom in kletarjem v prevdarek!

Vinske cene padajo. Minuli so časi, v katerih se je lahko prodalo vse, od najboljšega vina do najslabše kislice. Vojaški nabavitelji (liferanti), kakor tudi konsumenti v vojaški in civilni obleki so izginili. V teh vojnih časih se ni gledalo na kakovost (kvaliteto). Kupovalo se je vse brez besedičenja, samo da je teklo. In zares, ni se našlo tako slabega vina, da bi se ga ne prodalo. Denarja je bilo dovolj, potreba je bila silna.

Pričenja nova doba, doba dela, doba konkurence! Vojna je marsikaterega naučila, kaj je dobro in kaj je slabo. Upoštevati se mora dejstvo, da je tudi navaden preprost človek veliko prepotoval, mnogo videl, spoznaval različne narode, njih šege in navade.

To je upoštevati. — V istini nastopili so novi časi za nas. Opraviti imamo z večjo produkcijo ozir.

prodajo vina. Kdor se tega ne zaveda, je daleč zaostal. Zatorej kletarji pozor!

Spominjam se naših žalostnih kletarskih razmer po naših gostilnah na deželi. Malo je gostilničarjev na deželi in po mestih, ki se razumejo na umno ravnanje z vinom. Največkrat po naključju kupijo dobro vino, seveda zraven veliko kislice. Vse drvi k takemu gostilničarju na dobro kapljico. V par dneh se pa vse zopet razprši. Gostje tavajo in ugrabijo, kje bi se zopet našla dobra kapljica. Kdo jih je pregнал? Kislica, oziroma nestrokovno ravnanje z vinom. — Tako ne gre dalje! Prišla bodo banaška, hrvaška ali celo laška vina, potem gorje ti dolenski cviček.

Vinski producenti in kletarji, bodite na to pripravljeni. Naloga, ki vas čaka, ni težka. Pri nas se morajo uvesti le trte, ki dajejo res dobro vino, opustiti je manjvredne vrste in ne uporabljajte nikdar amerikank za napravo vin za prodajo.

Dandanes se zahteva, kakor pri šumečih vinih (šampanjcih) tudi pri namiznih vinih gotove marke, ki morajo biti vedno enakega okusa in kakovosti. Konsument ne povprašuje mnogo ali je bila letina slaba ali dobra, on hoče piti dobro vino. Naša naloga je, prilagoditi se zahtevam in razmeram konsumentov tudi v kletarstvu. Podlaga modernega kletarstva bodi, kakor iz tega sledi, *pravilno rezanje (mešanje) različnih vin med seboj ter akomodirati se in upoštevati zahteve konsumentov*. Le oni kletar, ki bo to najbolje razumel, bo napredoval, le ta bo užival slavo.

Negospodarsko je, ko opazujem, da se lotijo vinske trgovine zasebniki, ki niti pojma nimajo o kletarstvu. Odtod izvira največ zgoraj navedeno delovanje.

Kletarstvo zahteva obilo inteligence in prakse kakor marsikatera druga obrt. Dober kletar mora poznati vrste vin in njih lastnosti. Mora imeti osnovne pojme v kemiji, znati mora ravnati z vinom, kakor zahteva umno kletarstvo. Poznati mora vina iz posameznih trt, — poznati mora tipe (značilnosti) vin — s posameznih vinskih gor, ker doseže le z večletno prakso; končno mora imeti *dober nos in dober jezik (za pokušanje)*. Kdor nima teh kletarskih predpogojev, naj pusti vino pri miru.

Slavo francoskih, italijanskih in španskih vin je pripisovati večjidel pravilnemu rezanju različnih vin medseboj, katero delo izvršujejo nalašč za to postavljeni kletarji, ki so jako čislani in dobro plačani.

Tu podam kratko navodilo, kako se reže vino in kako je pri tem ravnati.

Znano je, da imamo različne vrste (sorte) vinske trte, ki dajejo različna vina n. pr. ene dajejo množino (kvantiteto), druge slast, tretje ugodno kislino, četrte zopet buket (aroma). Nekatere dajejo vino, ki se nerado čisti, pa se pomešano z drugo preje očisti, ker slednje to pospeši. Na splošno velja, da ne mešamo več kakor štiri vrste vin. Poskuša naj se poprej v malem. Glavne sorte, ki pri nas pridejo v poštev, so: laški rizling, rdeča kraljevina, silvanec veltlinci, španjoli (žlahtnine), itd.; na Štajerskem moslavina in druge; od črnih vin pa portugalka, žametna črnica in modra frankinja. *Izključene so pa amerikanke. Njih uporaba je umestna edinole za domačo pijačo*. Načelo pri rezanju je, da izberemo taka vina, da boljša ne izgubijo na vrednosti več, kakor slabša pridobivajo. Poskus v malem se napravi na sledeči način: Vzame se graduiran cilindrični kozarec (na katerem so zarežani 3 cm), ter se meša n. pr.

$\frac{1}{3}$ laškega rizlinga, $\frac{1}{4}$ kraljevine in $\frac{1}{4}$ zgodnjega rdečega veltlinca; ali pa je $\frac{2}{3}$ silvanca in $\frac{1}{3}$ muškata, ali $\frac{1}{3}$ portugalke in $\frac{2}{3}$ modre frankinje, ali pa $\frac{2}{3}$ portugalke in $\frac{1}{3}$ žametne črnine itd. Vse te poskušnje se popreje pokusijo, če odgovarjajo našemu namenu in za najboljšo se potem odločimo. Potrebno je tudi, da te poskuse pustimo nekoliko časa stati, ker se posamezne sestavine vina šele pozneje tesno združijo in dajo šele čez par dni pozneje pravi okus. Mešanje naj se vrši v večjih cementiranih sodih in ravnati se je po poskusu v malem, katerega preračunimo potem na veliko.

Mnogokrat se opaža pri rezanju, da postane vino po manipulaciji motno, to naj nas ne prestraši. Zato se vina ne proda takoj, ampak pusti se, da se samo očisti. Le, če se to ne zgodi, je filtriramo ozir. čistimo.

Franc Kafol,
strokovni učitelj na Grmu.

Prepoved klanja in izvoza mladih živali.

Zaradi obnove in pospeševanja živinoreje je ministrski svet na predlog ministrstva za kmetijstvo in vode in ministra za prehrano in obnovo dežel na podstavi člena 3. uredbe o ustroju ministrstva za kmetijstvo in vode, člena 1. uredbe ministrstva za prehrano in obnovo dežel in z ozirom na določila splošne carinske tarife predpisal tole:

Naredbo,

s katero se prepoveduje klanje in izvoz mladih živali.*

Člen 1. Prepovedano je klanje goved in ovac ženskega spola pod poldrugim ($1\frac{1}{2}$) letom starosti in moških telet pod dvema (2) mesecema starosti. Istotako je prepovedano klanje brehij krav in telic, ovac, koz in svinj.

Izvzeti so primeri zasilnega klanja.

Člen 2. Goved in ovce ženskega spola pod poldrugim ($1\frac{1}{2}$) letom in moška teleta pod dvema (2) mesecema stara, ki imajo hibo in so nerazvita, pa je njih reja zaradi tega ekonomsko škodljiva, se smejo izjemoma klati, toda samo z dovolitvijo političnega ali, kjer tega ni, občinskega oblastva, in sicer na podstavi pismeno izdanega mnenja državnega ali občinskega veterinarja; kjer pa veterinarja ni, tudi po mnenju osebe, določene za pregledovanje klavnih živali in mesa v tem kraju. Dovolitev se mora pripisati na živinskem potnem listu, izdanem za dotično žival; označiti je treba v njej dan in kraj ter jo potrditi s podpisom in uradnim pečatom.

Člen 3. Določila členov 1. in 2. se povsem nanašajo tudi na one živali, ki se koljejo za prehrano vojske.

Člen 4. Prepoveduje se izvoz goved obojega spola in ovac ženskega spola pod štirimi leti starosti, ovnov pod dvema letoma starosti in svinj pod enim letom starosti.

Izvoz mršavih svinj je prepovedan. Izmed konj se smejo izvažati samo oni, ki so nesposobni za plemenjenje in službo ter dobri samo za klanje.

Člen 5. določa kazni ob kršitvi te naredbe, in sicer denarno globo od 200 do 1000 dinarjev, oziroma od 800 do 4000 kron. V drugič se globa podvoji, tretjič se odtegne obrtna pravica. Kazni izrekajo pristojna politična oblastva.

* Razglašena v „Službenih Novinah kr. SHS“ št. 139, izdanih dne 26. junija 1920., „Uradni list“ deželne vlade za Slovenijo št. 82, z dne 9. julija 1920.

Pritožbe zoper izrečene kazni se morajo vložiti pri prvem višjem političnem oblastvu v roku treh dni in njegov odlok je dokončen.

Člen 6. imenuje ministrstva in oblasti, ki nadzirajo izvršitev te naredbe; v prvi instanci pokrajinske vlade po svojih podrejenih organih.

Člen 7. Ta naredba je stopila v veljavo dne 6. julija t. l. ter velja za celo kraljestvo.

Kaj bodo k tej naredbi rekli naši živinorejci, o tem seveda niso poučeni v Belgradu. Kam bodo naši konjereji iz Gorenjske, Štajerske in Prekmurja odslej prodajali svoja žrebata, ki so vedno dobivali odjemalce v Nemški Avstriji, kam naši svinjereji svoje pujske, če jim bo zaprto od Italijanov zasedeno ozemlje. Primorske in Istre, tega v naredbi ni navedeno. Na vsak način bo treba to naredbo primerno prikrojiti našim živinorejskim razmeram, kajti nikakor ne kaže, da bi se morale razmere vseh pokrajin naše države ravnati po onih v Srbiji, kjer imajo primeroma veliko paše na število tamošnje živine. Toda o tem spregovorimo prihodnjič kaj več.

Želeti bi pa bilo, da se živinorejci sami oglasijo in iz lastne prakse očrtajo posledice, ki jih bo imela ta naredba za živinorejo v Sloveniji.

Spomenica

vinarskega in sadjarskega odseka Maribor, Kmetijske družbe za Slovenijo, glede uvedbe carine na izvoz vina, sadja itd.

Dalje.

V Sloveniji se pridelava v 10 letnem povprečju približno 700.000 hl vina na leto. Od tega porabimo po 20 litrov na osebo prebivalstva, računeno ($800.000 \times 20 =$) 160.000 hl. V druge pokrajine Jugoslavije bi se mogoče dalo izvoziti 100.000 hl, 440.000 hl pa nam ostane vsekako za izvoz v inozemstvo na razpolago, v današnji vrednosti najmanj 440 milijonov kron.

Pretežna množina tega blaga (najmanj 250.000 hl) je navadno, rezko namizno vino, kakršno je posebno priljubljeno pri nas in v alpskih deželah današnje Nemške Avstrije, posebno v Gradcu, in ki je tudi imenitno služilo za mešanje (rez) z mehikimi ogrskimi vini in potem našlo svojo pot kot „Retzer“, „Markersdorfer“ itd. na Dunaj in dalje.

Za ta rezka vina nimamo danes odjemalca, razen N. Avstrije, na kar se je našo vlado in druge mero-dajne kroge od strani zastopnikov vinarstva opetovano opozorilo.

Vinarski in sadjarski odsek za Slovensko Štajersko zahteva od vseh merodajnih činiteljev, da naše vinarstvo po možnosti ščitijo pred polomom. V to svrhu je neizogibno potrebno:

1.) da se odpravijo bržbolje vse zapreke, ki ovirajo izvoz vina v Nemško Avstrijo, kakor posebno nanovo vpeljane pristojbine na izvoz vina in otežkočenje pri prošnjah za dovolitev izvoza;

2.) da se takisto zahteva od N. Avstrijske vlade, da opusti ali vsaj znatno ublaži neverjetno visoke pristojbine, ki jih je naložila svojim podanikom na uvoz našega vina in da se postopa proti njej eventualno z represalijami, če bi tega ne hotela storiti;

3.) da se vpelje na uvoz vina iz Italije in Ogrske, ki ste največje konkurentinje našega vinarstva, ker pridelujejo vino pod mnogo ugodnejšimi razmerami, primerno visoka carina.

Odsek pričakuje od vlade zahtevano zaščito našega vinarstva tembolj, ker je ta v interesu vinarstva tudi celokupne Jugoslavije, ki se nahaja pretežno pod istimi razmerami in je ravno tako navezana na delni izvoz svojih vinskih izdelkov v inozemstvo, kakor naša Štajerska.

Stroški, ki odpadejo na liter vina, izvoženega iz Maribora v Gradec, znašajo n. pr.:

carina na izvoz 4.— K,
odpadek carine za sod (45 kg pri 300 litr.) —60 „
skupaj SHS kron 460 K

ali Nemško-Avstrijskih kron 736 K
N. Avstrijska carina na en liter vina znaša . 6.— „
transport po železnici (Maribor-Gradec) . . 120 „
užitinski davek v Gradcu —43 „
liter navadnega vina stane pri nas 15 SHS kron 24.— „
10% ni odbitek pri nabavi tuje valute . . 240 „

N. Avstr. 4139 K,

torej bi prišel en liter navadnega vina, ki stane tukaj 15 K, v Gradec postavljen na najmanj približno 42 K, Toda to je le fiktivno. De facto se pa takozvana zdrava valuta ne da nabaviti za N. A. krone, temveč le proti plačilu v blagu, česar pa, kakor je znano, N. Avstr. vlada ne pripusti.

Ker se pa danes v N. A. navadno namizno vino toči po 36— do 40— K liter, je uvoz našega namiznega vina v N. A. popolnoma onemogočen in ironija je, če danes oblasti izjavljajo, da je izvoz vina popolnoma prost in ni treba za to nikakega dovoljenja.

Največ je profitirala pri tem postopanju naše centralne vlade v Beogradu Madžarska, ki je do sedaj sicer tudi zahtevala 2— K carine za liter izvoženega vina, ki je pa — kakor se sliši — tudi to opustila, da navzlic bogati trgatvi, ki je pričakovati, izvoz vina pospeši. Posledica tega je, da se danes v N. A. konsumira skoraj izključno le ogrsko vino, deloma tudi že italijansko. Sploh napenja tudi Italija vse sile, da si prisvoji N. A. vinski trg.

Poleg vsega tega se mora upoštevati še dejstvo, da okus konsumentov ni nič stalnega, temveč se lahko zelo hitro izpremeni (dokaz današnja Koroška, ki je še do pred kakimi desetimi leti konsumirala samo štajerska vina, a v zadnjem času pred vojno se je le izjemoma dobilo v kaki gostilni štajersko vino, medtem ko se je povsod udomačilo tirolsko in bati se je, da N. Avstrija, navajena enkrat na užitje bolj mehkih ogrskih in laških vin, naših vin sploh več ne bo marala, kar bi pomenilo za naše vinarstvo v današnji obliki katastrofo.

Obenem s carino na vino, se je uvedla tudi carina na izvoz svežega in posušenega sadja v znesku 20 din., ozir. 30 din. = 80— K, ozir. 120— K za 100 kg in za slivovko 500 din. = 2000 K. Tudi ti predmeti se morajo plačevati v tuji, zdravi valuti.

Obela se nam bogata sadna letina, kakor je bila n. pr. leta 1908., katerega se je izvozilo s spodnještajerskih postaj blizu 3000 vagonov svežega sadja. Ker se je sadjereja od te dobe znatno razširila, je pričakovati letos najmanj 4000 vagonov sadja za izvoz. Umestno bi torej bilo, da bi se tačas, dokler nimamo dovolj tvornic za konzerviranje sadja in tudi v očigledni temu, ker bo veliko pomanjkanje posode za spravljanje sadjevca, izvoz sadja dal popolnoma na prosto. Posebno velja to za izvoz „rinfusa“ (brez ovoja) nakladanega sadja.

Pripomniti je, da je bil izvoz sadja v bivši Avstriji carine prost. Nemčija (kamor se je izvažalo naše sadje večidel) je zahtevala 320 M za sadje v sodih in 5— M za sadje v zabojih uvozne carine za 100 kg. Jabolka, hruške in kutine v vrečah od 50 kg naprej in pa nasute v celih vagonih (rinfusa) so se uvažala od 1. septembra do 30. novembra carine prosto v Nemčijo. Od 1. decembra do 31. avgusta se je plačalo za sadje v celih vagonih 2— M za 100 kg uvozne carine.

Bati se je, da — če se ne da izvoz sadja na prosto — bo, kakor se je često opazovalo v bogatih sadnih letinah, tudi letos na tisoče vagonov sadja prišlo na nič (segnilo), ki bi izvoženo donášalo našim sadjerejem milijone dobička in razentega znatno pripomoglo k povzdigi vrednosti naše valute in zboljšanju naše trgovske bilance.

Tudi slivovka in tropinovec sta se izvozila izključno v današnje N. A., kar je z naprejem zaradi previsoke izvozne carine 20— K, ozir. 25— K za liter onemogočeno. Bati se je, da se bo to blago v prihodnje, če se carina znatno ne omili, doma potrošilo in na ta način žganjepitje nehote širilo, medtem ko se bo gospodarja pri njegovih prejemkih prikrajšalo.

Z ozirom na vsa navedena dejstva in, ker se je bati, da bodo vinske cene tako močno padle, da ne bodo niti od daleka kriti današnji ogromni pridelovalni stroški, je sklenil vinarski in sadjarski odsek Maribor Kmetijske družbe za Slovenijo v svoji seji dne 6. junija t. l. obrniti se na centralno vlado v Belgradu, ozir. na gg. ministre financ, trgovine in poljedelstva s prošnjo, ozir. z zahtevo:

1.) da se naj uvedba carine na izvoz vina in sadja takoj ukine in odpravi in dá izvoz na prosto, ozir. če to ni mogoče, da se naj carinske postavke revidira in določi kvečjemu v izmeri, kakor jo zahtevate Madžarska in Italija;

2.) določitev, da se mora izkupiček za vino in sadje izplačati v tuji, takozvani zdravi valuti, se naj — ker onemogočuje vsak izvoz naših vin — takoj prekliče in naj se dovoli plačitev v naši valuti;

3.) ker se z zacarinjenjem uvoženih praznih in izvoženih polnih sodov zelo otežkuje izvoz vina, se naj uvoz praznih sodov za polnjenje in izvoz takih napolnjenih z vinom dá na prosto; ravno tako tudi izvoz napolnjenih sodov naših državljanov proti deklaraciji, da se vrnejo v gotovem času (v treh mesecih).“

VPRAŠANJA in ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja, ki dohajajo na Slov. kmetijsko družbo kranjsko ali na uredništvo „Kmetovalca“ se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovori, ki so splošno poučni, se uvrstijo med „Vprašanja in odgovore“, na ostala vprašanja se pa odgovarja pisмено, če je priložena znamka za odgovor. Odgovarja se edino le na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne namene vprašalčevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj 4 dni pred izdajo lista; na poznejše došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi odgovora na kako kmetijsko-gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarska, se ne odgovarja v „Kmetovalcu“, ampak le pisмено, če je pisma priložena. K v znakih kot prispevek k družbenemu pokojninskemu zakladu. Zadnje dlasti velja za pravne odgovore, ki seveda morejo biti le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh, včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 56. Vsejal sem pšenico na njivo, na kateri je rasla preje koruza in pred tem dve leti detelja. Zaradi pozne dozoritve koruze in mokrega vremena sem sejati pšenico po Vseh Svetih. Pšenica je sedaj zelo slaba, majhna in snetjava. Zemlja je peščena. Kaj je vzrok, da mi pšenica ne uspeva, dasiravno je pred leti na isti njivi dobro obrodila? (F. V. v. M.)

Odgovor: Vzrokov, da Vaša pšenica slabo uspeva, je lahko več. Kakor je znano, stavi pšenica na kakovost zemlje in na podnebne razmere veliko večje zahteve, kakor pa druge žitne rastline. Prva namreč potrebuje vezano zemljo, ki zlasti v suhih krajih ohrani vlago dlje časa, kakor pa na primer lahka zemlja. Za ozimno pšenico je najbolj primerna na hranilnih snoveh bogata humozno-glinasta in ilovnata zemlja. Na vlažni ilovnati, kakortudi čisti peščen in močvirnati barski zemlji ne uspeva. Kot dobre predrastline so: konoplja, detelja in zelena koruza, kajti te rastline zapustijo precej korenin, ki služijo kot dobro gnojilo. Okopavine, kakor tudi koruza, ki je za zrno, so le v slučaju primerne kolobarjenja in obdelavanja ter gnojenja zemlje, umestne predrastline, kajti upoštevati je, da zapuste iste njivo zelo pozno. Snetjavost, ki se je pojavila na Vaši pšenici, je v zvezi s slabo kakovostjo slednje. Svetujemo Vam v tem oziru, da semensko blago pred setvijo vsako leto razkužite, kajti le na ta način se ubranite škodljive snetjavosti. T.

Vprašanje 57. Na dobrem svežem maslu, ki sem ga en dan in eno noč imela med oknom, sem zapazila polno drobnih belih črvčkov. Kaj je vzrok, da so se mi v maslu zaredili črvi? (F. B. v B. B.)

Odgovor: Vzrok, da so se na maslu zaredili črvički, so vsekakor muhe, ki so izlegle na maslo jajčeca, iz katerih so se potem razvile ličinke ali kakor jih Vi imenujete — črvi. Ker se nahajajo isti le na površju masla, zato preglejte dobro vrhno plast in odstranite ličinke. Sicer Vam pa priporočamo hraniti maslo v hladni, čisti, zračni in temni shrambi, kjer je navadno tudi le malo muh. T.

Vprašanje 58. V svrhu razkuženja semenskega prosa sem istega namakal v raztopini formalina. Razkužen semensko blago nisem mogel vsled nastopivšega deževja posejati takoj drugi dan, temveč sem je posejal šele čez tri dni. Ker je proso zelo slabo vzkalilo, domnevam, da je ta pojav najbrže v zvezi z nepravilnim razkuženjem. Kaj je vzrok, da mi je s formalinom razkuženo semensko proso slabo vzkalilo? (F. S. v Sv. J. na P.)

Odgovor: V slučaju, da je bilo semensko blago vsekakor zdravo, pravočasno zaseto in njiva pravilno obdelana in pognojena, potem je vzrok slabega vzkaljenja vsekakor v nepravilnem razkuženju semenskega prosa. Ker v vprašanju ne navajate, na kakšen način ste razkuževali proso, zato Vam tu podamo navodilo tozadevne uporabe formalina: Pri nakupu formalina moramo imeti od strani prodajalca zagotovilo, da je formalin 40¹/₂%, to je, da vsebuje 40 prostorninskih % formaldehidovega plina. Razkuženje se ima izvršiti tik pred setvijo; dva ali pa tri dni pri tem ne odločujejo. V svrhu priprave razkuževalne raztopine je najprimernejša lesena kad, ki ima spodaj otvor, skozi katerega se potem po razkuženju izpusti formalinovo raztopino. Pod kad se na eni strani podloži primerno poleno, tako da je posoda malo nagnjena. Ista se potem napolni do ²/₃ cele vsebine s semenom, nato pa s formalinovo raztopino, in sicer se uporablja koncentracija 1 kg (liter) formalina na 200 l vode. Raztopina naj stoji ped visoko nad semenom. Da je mogoče odstraniti zračne mehurčke, ki se nahajajo na površju semen, kar ovira dostop raztopine, se cela vsebina kadi večkrat zmeša. Po 5 minutah je semensko blago razkuženo. S površja tekočine se s cedilnikom posame smeti in slaba zrna, n'akar se raztopino iz kadi pri spodnjem otvoru izpusti. Razkuženo semensko blago se napolni na to v koše, tako da odkaplja še preostala raztopina, dobro izpere s čisto vodo v primeru drugi kadi ter končno seme razprostre v tanki plasti na

čistem mestu, da se popolnoma posuši. Tako seme je potem uporabno za setev. Napake, ki se napravijo pri razkuženju (katere ste napravili najbrže tudi Vi), so sledeče: 1. Premočna raztopina formalina, 2. predolgo namakanje, 3. opustitev mešanja raztopine, kakortudi semenskega blaga v času, ko se isti namaka, 4. opustitev izpiranja blaga z vodo po razkuženju s formalinom in 5. nezadostna osušitev blaga. Ena ali pa več imenovanih napak pri razkuženju je v Vašem slučaju škodovala, da je razkuženo proso le deloma vzkalilo. T.

KMETIJSKE NOVICE.

Desetmesečni kmetijsko-gospodinski tečaj na drž. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se prične dne 15. sept. t. l. Stan in oskrbo imajo gojenke v zavodu čč. šolskih sester v Mariboru. Prošnje za sprejem je vložiti do 10. avgusta t. l. pri podpisanem ravnateljstvu. Prošnji se mora priložiti: krstni list, domovnica, zdravniško spričevalo, odpustnica oz. zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o nravnosti ter izjava staršev, ozir. varuha, s katero se ti zavezujejo plačevati stroške šolanja. Za sprejem je potrebna starost *najmanj 16 let*, in z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Oskrbnina znaša mesečno 300 kron, razentega pa mora vsaka gojenka prispevati še določeno množino živil. Zastran pogojev prehrane in drugih podrobnosti se je obrniti na podpisano ravnateljstvo, ozir. na vodstvo zavoda Šolskih sester v Mariboru. — Ravnateljstvo drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se prične šolsko leto 1920/21 dne 15. sept. t. l. Šola je dvoletna. Prošnje za sprejem je vložiti pri podpisanem ravnateljstvu do 31. julija t. l. Prošnji se mora priložiti: krstni list, domovnica, odpustnica oz. zadnje šolsko spričevalo, zdravniško spričevalo, spričevalo o nravnosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole ter izjavo staršev, oziroma varuha, s katero se ti zavezujejo plačevati stroške šolanja. Pripominja se, da je za sprejem potrebna starost *najmanj dovršenih 16 let* ter z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Sprejemalo se bo samo kmetske sinove, ki ostanejo po končani šoli doma. Oskrbnina je nastavljena na mesečno 300 K in se more plačati event. tudi v živilih. Sinovom ubožnih posestnikov se morejo dovoliti popolnoma ali do polovice prosta mesta. V tem slučaju je treba podpreti prošnjo z uradno potrjenim ubožnim spričevalom. Programe, kakortudi vsa natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

Carina na vino in sadje. Vinarski in sadjarski odsek za Slovensko Štajersko, Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani, je imel dne 6. junija t. l. v Mariboru odborovo sejo, v kateri se je sklenilo predložiti potom deputacije centralni vladi v Beogradu spomenico, glede neobhodne potrebe opustitve uvedene carine na izvoz vina (100 din. = 400 K na 100 kg teže bruto) in sadja (20 din. = 80 K za 100 kg) ter vinskih in sadnih izdelkov, kakor tudi glede drugih določb (izplačevanje v tuji, takozvani zdravi valuti, zacarinjenje posode itd.), katere izvoz navedenih predmetov ovirajo, ozir. popolnoma onemogočujejo. Povdarjalo se je, da preti našemu vinarstvu katastrofa, če se ne odstranijo vse zapreke, ki izvoz vina ovirajo, in da bo na tisoče vagonov sadja prišlo na nič, če se izvoz sadja ne da popolnoma na prosto. Deputacija (obstoječa iz 4 zastopnikov vinogradnikov in sadjarjev in enega zastopnika vinotržcev) je bila pretekli teden v Beogradu in je posredovala pri vseh

prizadetih ministrstvih, kjer se ji je obljubilo, da se carina na vino zniža takoj od 100 din. na 5 din. — na 20 K od *hl*, oziroma od 100 kg teže bruto. Tudi se bo uvaževala popolna naprostodaja izvoza vina. Tarife za sadje in žganje se bo revidiralo in se sme upati, da se carina na sadje popolnoma odpravi, na žganje pa vsaj zdatno zniža, in sicer v najkrajšem času. Tudi vprašanje izplačitve vina in sadja v našem denarju in olehkočenje pri zacinjenju posode se bo v najkrajšem času rešilo, upošteva kolikor mogoče zahteve vinogradnikov in sadjarjev.

Cepljenje v drevesnici. V državni drevesnici v Celju se bo letos cepilo od 20. julija do 15. avgusta približno 40.000 (štirideset tisoč) divjakov. 22., 23. in 24. julija vršili se bodo cepilni tečaji za okulacijo v drevesnici. Kmetijske podružnice in privatniki, kateri imajo namen napraviti sčasoma lastno drevesnico, pošljejo lahko na ta tečaj za to sposobne fante. Tečaji so brezplačni. Živež naj prinese s seboj. Kuhalo se bo v drevesnici. Seneno ležišče bo preskrbljeno. Prijave za udeležbo sprejema sadjarsko nadzorništvo v Celju do 20. julija. Sprejeti bodo vpoklicani.

Precepitev dreves. Imamo na tisoče lepih zdravih pa nerodovitnih dreves. Ker bo nekaj let veliko pomanjkanje mladega sadnega drevja, precepimo medtem vse naše malorodovitne vrste. V ta namen vršili se bodo cepilni tečaji od 1. januarja do 30. aprila 1921. Kmetijske podružnice, katere žele prirediti take tečaje, naj to naznani do 31. oktobra 1920. sadjarskemu nadzorništvu v Celju s poročilom, koliko bo učencev in koliko dreves bo za precepiti. Za dober uspeh tečaja je treba sledečih priprav: 1. Zbere in pridobi se 5 do 20 sposobnih fantov in mladih posestnikov, kateri imajo veselje do tega dela. Tečaj traja en dan. 2. Napravi se seznam posestnikov in števila dreves pri komu in koliko se bo cepilo. 3. Priskrba zadostne množine cepilnega voska, rafije in nožev. Če cepilnega voska nihče ne zna skuhat, napravil se bo pri tečaju, samo da je pripravljen vosek, smola in špirit. 4. Poiščite in določite že sedaj avgusta in septembra tista rodna drevesa, katere hočete pomnožiti, da narežete pozneje od njih cepiče. Kjer bodo tečaji šele aprila, tam se narežejo cepiči poprej in zakopajo v zemljo na senčnem kraju. 5. Vodja ceplarskega pouka dobi za enodnevni tečaj plačo od države. Stranke mu povrnejo vozne stroške in priskrbijo hrano in prenočišče. Kjer bi ga potrebovali več dni, dogovorijo se stranke z njim zaradi plačila. Izmed udeležencev tečaja je vedno nekaj takih, katerim gre to delo hitro izpod rok. S pomočjo teh učencev, precepi lahko vodja tečaja, kateri je izvrsten in uspešen cepljar, v par dneh vse nerodovito drevje cele okolice. Precepitev nerodovitnega drevesa stane manj kakor eno mlado drevo iz drevesnice. Posestnik! Izpremeni vse svoje ne- ali malorodovito drevje v bogato rodeče. Ne odlagaj — priložnost je dana — izgovora ni. Goričar.

Vabila

k občnim zborom podružnic Kmet. družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1. — 5. po § 31. družbenih pravil.
 2. Volitev podružničnih zastopnikov za občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo.
 3. Slučajnosti.
- Limbuš - Ruše**, v nedeljo, 15. avgusta 1920, ob devetih dopoldne v šoli v Rušah;
- Sv. Lovrenc na Dravskem polju**, v nedeljo, 8. avgusta 1920, ob treh popoldne;

Žalna, v nedeljo, 1. avgusta 1920, po prvi sv. maši v novi šoli;

Sromlje pri Brezicah, v nedeljo, 8. avgusta 1920, ob sedmih zjutraj v šoli;

Zgornja in Spodnja Šiška, v nedeljo, 1. avgusta 1920, ob petih popoldne v hiši g. Černeta v Zg. Šiški štev. 39;

Sv. Ana v Slov. Goricah, v nedeljo, 22. avgusta 1920, po rani službi božji v šoli;

Ptujška gora, v nedeljo, 15. avgusta 1920, ob osmih zjutraj v občinski pisarni;

Spodnja Kungota, v nedeljo, 8. avgusta 1920;

Sv. Bolfenk pri Središču, v nedeljo 1. avgusta 1920;

Šmarjeta v Rožu, v nedeljo, 25. julija 1920, ob devetih dopoldne v šoli;

Brunice, v nedeljo, 1. avgusta 1920, ob sedmih zjutraj po prvi maši v novi šoli;

Globoko, Pišce in Bojsno, v nedeljo, 22. avgusta 1920, ob poltrem popoldne v novi šoli v Globokem;

Dobova, v nedeljo, 1. avgusta 1920, ob osmih zjutraj v gostilni Mihaela Kovačiča v Dobovi;

za Tuhinjsko dolino, v nedeljo, 1. avgusta 1920, ob štirih popoldne pri "Videtu" na Lazah;

Vuzmetinci, v nedeljo, 1. avgusta 1920, ob treh popoldne v gostilni Štampar v Vuzmetincih;

Loče ob Baškem jezeru, v nedeljo, 8. avgusta 1920, ob desetih dopoldne v šoli;

Galcija, pošta Žalec, v nedeljo, 25. julija 1920, po prvem opravi v šoli;

Sv. Barbara v Halozah, v nedeljo, 8. avgusta 1920, po rani službi božji pri Antonu Korenjaku;

Moste pri Komendi, v nedeljo, 1. avgusta 1920, ob polštirih popoldne (stari čas) v najetem podružničnem poslopju Moste, 42;

Gornja Radgona, v nedeljo, 15. avgusta 1920, po osmi maši v šoli;

Luče, v nedeljo, 25. julija 1920, po drugem opravi v posojilničnih prostorih;

Velika Loka, v nedeljo, 15. avgusta 1920, ob treh popoldne v gostilni g. Alojzija Bukovca v Veliki Loki;

Slov. Plajberk, v nedeljo, 8. avgusta 1920, ob desetih dopoldne v tukajšnji šoli;

Sv. Bolfenk v Slov. Goricah, v nedeljo, 22. avgusta 1920, ob desetih dopoldne v domači šoli;

Selca nad Škofjo Loko, v nedeljo, 1. avgusta 1920, po prvi sv. maši v "Domu".

Splošna opomba: Če kak občni zbor ob določenem času ne bo sklepčen, vrši se bo pol ure pozneje drugi, ki bo sklepal ob vsakem številu navzočih učov.

Ponudniki in kupci plemenske živine.

(Pod tem naslovom Slovenska kmetijska družba odslej naprej redno objavlja vse one lastnike plemenske živine, ki so pri volji plemensko živino prodati in vse one kmetovalce, ki jo želijo kupiti, a čemur je dana prilika prodajalcem in kupcem stopiti v stik in tako poskrbeti za zamenjavo plemenske živine. Priglašati je nakup in ponudbo vseh vrst moških in ženskih plemenskih živali ter naj vsak priglasilec natančno priklavi svoj naslov, vrsto domače živali, njen spol, pasmo, starost, število itd.)

Naprodajo:

Kozla, sanske pasme, dve leti starega, proda oskrbnišvo graščine Fužine pri Ljubljani.

Telico, pincgavske pasme, 2 leti in 4 mesece staro, ki se bo otelila v dveh mesecih, proda Adolf Knol, župnik v Krašnji, p. Lukoviča.

Kobilo, lepo, pincgavske pasme, 6 let staro z žrebetom ali brez žrebeta proda Francišek Prešeren, posestnik v Zabreznici, p. Žirovnica.

Bika, simodolca, 18 mesecev starega, ki je 137 cm visok in čez prsa 167 cm širok, zamenja za sivega, rjavega ali pšeničnega bika Anton Osolnik, pos. in župan v Muhaberu pri Novem mestu.

Kobilo, štiriletno, lahke pasme, 170 cm visoko, proda Francišek Janšovec, Veržej, p. Križevci pri Ljutomeru.

Bika, sive barve, lepega, 400 kg težkega, licencovanega, ima naprodaj Ivan Zupančič, posestnik, Dobrova štev. 4., p. Dobrnič, Dolenjsko.

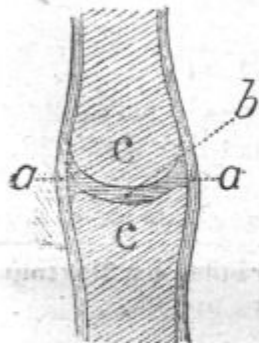
Štirji enoletni žrebel, težke pasme, plemenitega pokolenja, proda veleposestvo Loka, p. Bistrica pri Mariboru.

Uradno glasilo Samostojnega konjerejskega odseka Slov. kmetijske družbe v Ljubljani.

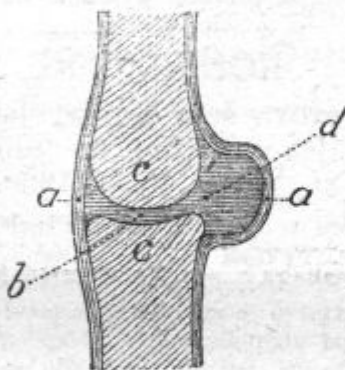
Uredniška priloga 13. štev. „Kmetovalca“ 1. 1920.

Mehurji na konjskih nogah.

Na različnih členih opazimo majhne, kakor oreh debele otekline. Te bule nastajajo na ta način, da se kožica (gožva) ki obdaja člene, napolni s členovim mazilom (s sklepno sluzjo). Podoba 4. kaže zdrav člen v preseku, in sicer je *a* členova kožica, *b* členova duplina z mazilom in *c* sta konca členovih kosti. Podoba 5. pa kaže tak člen bolan, in sicer znači *a* členovo kožico, ki je na desni strani močno vzbuhnjena, *b* členovo duplino z mazilom, *d* je pa bula, napolnjena z mazilom. Večkrat se tudi kitna nožnica napolni s tekočino, kar tudi mehurje na nogah imenujemo. Ti mehurji se nahajajo skoraj izključno samo pri konju; le semintja se kažejo tudi pri delovnih volih.

Podoba 4.

Podoba 5.

Podoba 6.

Vzroki. Mlada, mehkužna in zlasti živina s slabimi členi ima posebno nagnjenost k ti bolezni; ta nagnjenost se pa še poveča, če se živina predobro krmi in mnogo v hlevu stoji. Sicer pa utegne te mehurje vse napraviti, kar draži člene in kite, da se vnamejo. Če konj zdrsnje, če napačno stopi ali nerodno skoči, se pretegnejo kite in členi ter se vnamejo, kar povzroči mehurje na nogah. Velika napaka je tudi, če se premladi živini naklada preveč dela. Če hočeš svojega konja ohraniti brez napake, ne nakladaj mu v prvi mladosti preveč dela. Pregrehe, ki se zakrivijo na mladi živini, se nikdar več ne dajo popraviti. Mehurji na nogah nastanejo polagoma, ali se pa kot nasledki vnetja členov in kitnih nožic hitro prikažejo.

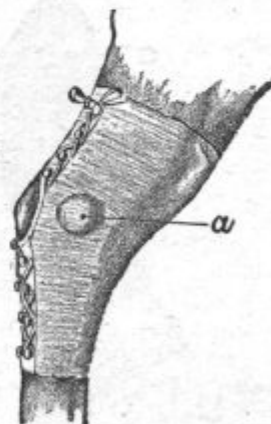
Znamenja. Okoli člena ali kitne nožnice opazimo okrogle (včasih tudi podolgate), s tekočino napolnjene, mehke, večjidel mrzle in neboleče, natanko omejene otekline (glej podobo 6. pri *a* in *b*). Take mrzle otekline ne povzročajo šepanja. Kadar so pa ti mehurji sveži, gorki in boleči, takrat pa živina šepa, ali pa vsaj nekoliko bolj previdno hodi. Če so mehurji nastali po težkem delu, se bolečina in šepanje kmalu

izgubita; vendar pa oteklina ostane. Členovi mehurji so okrogli, oni kitnih nožnic pa podolgasti. Če na oteklino pritisnemo prst, steče tekočina z ene strani na drugo. Mrzli in neboleči mehurji se navadno malo izpreminjajo; poleti se pri obilnem delu malo povečajo, pozimi in sploh pri manjšem delu pa malo splahnejo. Včasih se pa v gožvi napravi nova tkanina, mehurji se izdatno povečajo in povzročajo šepanje. Mehurji na nogah se največkrat in najraji prikažejo na vsaki strani bicljevga člena; tu opazimo na vsako stran eno, debelemu orehu podobno, bolečo ali nebolečo oteklino. Na skočnem členu se nahajajo mehurji večkrat na notranji kakor na zunanji strani. Na kolenu sprednje noge dosežejo mehurji velikost gosjega jajca in imajo okroglasto ali podolgasto podobo. Mehurje na nogah razločujemo v sveže, vnetljive, ki so se šele prikazali in povzročajo šepanje, in v zastarele, neboleče.

Navadno mehurji na nogah niso nevarni; šepanje povzročajo le frišni in vnetljivi mehurji. Vendar se konjski kupci teh mehurjev ogibljejo, ker jim naznajo slabe noge. Pri hudem in silnem delu se zastareli mehurji večkrat vnamejo, v gožvi se napravi nova tkanina in včasih zaradi tega ves člen odreveni. Navadno pa zastareli mehurji ostanejo vedno enaki, ki živine nikakor ne nadlegujejo; mehurji žalijo oči in so napaka lepega konja. Če se pri žrebetih, ki niso

Podoba 7.

Podoba 8.

bili še vpreženi, na nogah prikažejo mehurji, je to vedno slabo znamenje; taka žrebeta imajo slabe noge in ne bodo nikdar dobri konji. Pri nakupu se moramo takih žrebet vedno ogibati.

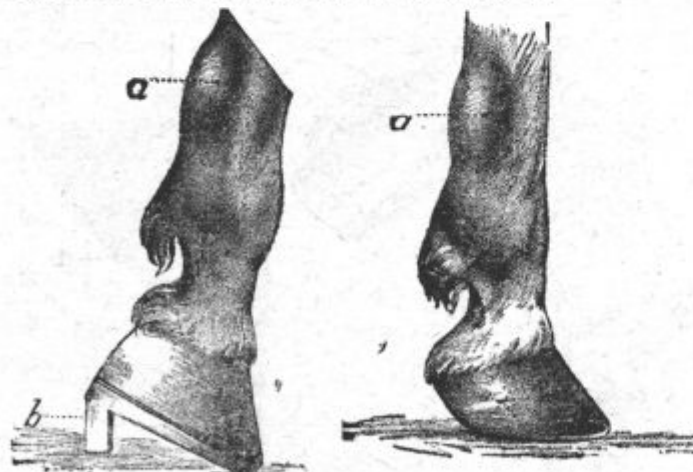
Pri zdravljenju moramo najprej skrbeti za počitek in za zadostno nastelje. Pri vnetljivih mehurjih rabimo od začetka prav pridno hladilne reč; v ta

namen pokladamo na nogo mrzle ovitke, nogo pa spiramo z mrzlo vodo ali pa postavljamo konja v vodo. Mrzli obkladki se prav preprosto devljejo na noge kakor kaže podoba 7. Okoli noge se namreč ovijejo cunjje, ki se primerno pritrdijo, n. pr. z motvozom ali s slamo, ter se pogostoma polivajo z mrzlo vodo. Ko se je vnetje izgubilo, in sploh pri vseh zastarelih mehurjih povijamo nogo prav trdo s povojem. V to svrho se kupijo posebne nogavice, kakršne kaže podoba 8. Da je na buli pritisk močnejši, se tamkaj nogavica podloži s predivom, kakor kaže črka *a* na podobi 8. Povoja pa ne smemo dalj časa puščati na nogi kakor četrte ure; vsak dan to lahko večkrat ponavljamo. Dobro zdravilo je tudi žveplena kislina; vzame se del žveplene kisline na 12 delov vode, in ta tekočina se vsak dan po dvakrat vmencava v mehurje. Jodovo mazilo se tudi večkrat z dobrim uspehom rabi. Zastarele mehurje peremo večkrat z lugom ali z milnico; to se pa mora dalj časa ponavljati, če hočemo imeti kaj uspeha. V zastarele mehurje tudi vmencavamo ostra zdravila (del španskih muh in tri dele terpentina zmešano z mastjo v mazilo), ali jih še celo žgemo z razbeljenim železom. Kmetovalcem samim moremo glede zdravljenja mehurjev priporočati le tole: Novonastale vnetljive in boleče mehurje prav pridno obkladajte z mrzlimi obkladki, zastarele, neboleče mehurje pa pustite pri miru, ker konja ne nadlegujejo, ali pa pokličite zvedenega živinozdravnika.

Vnetje in skrčenje kit na konjskih nogah.

Pri konjih se večkrat na nogah vnamejo kite, in sicer največkrat kita upogibalka sprednjega kolena zadaj za piščalno kostjo in kita natezalka skočnega člana zadnje noge.

Tako vnetje kit povzroča velike bolečine, in če se ne skrbi pravočasno za zdravljenje, se lahko kita skrči ter postane neozdravljiva. Konj, ki ima to napako, šepa in postane včasih za delo neporaben.

Podoba 9.

Podoba 10.

Vnete kite so bolj ali manj otekle, in ako jih stisnemo, občuti konj znatne bolečine. V začetku ni na bolnem delu čutiti nikake posebne toplote, vendar pozneje kmalu pritisne gorkota, oteklina se večja in konj stopa po možnosti le na prednjo steno kopita, kajti vnetje in s tem zvezane bolečine omejujejo prost upogib kopita. Če se takoj v pričetku ne skrbi za pravilno zdravljenje in oteklina ne odneha, potem se kita skrči in odebeli in posamezna kitna stremena se zra-

sejo. V tem slučaju se opaža na nogi bulo, kakršno predstavlja podoba 9. *a*. Obolele kite se sčasoma tako skrajšajo, da konj ne more stopiti več na zadnji del kopita in ga moramo, če ga hočemo uporabljati za delo, podkovati, s podkvo, kakor jo kaže podoba 9. *b*. Ta podkva ima namreč tako visoke štolne, da se le sprednji del kopita dotika tal.

Vnetje in popisano krčenje kit nastane večinoma le vsled kakega vnanjega vpliva. Največkrat je temu vzrok naporno delo, hoja po grapastih tleh, prehitro ustavljanje živali, ki je bila v polnem teku, obračanje na ozkem prostoru, hoja po globokem blatu ali močvirju, prehlajenje in podobno. V pričetku je zdraviti vneti del s stalno menjavo mrzlih obkladkov, namočenih v svinčeni vodi, dokler vnetje ne odneha. Umevno je seveda, da more oboleli konj stati v hlevu in se ga nikakor ne sme uporabljati za delo. Da se vneta kita spočije, je živali takoj pribiti omenjeno podkvo z visokimi štolni.

Če se vnetje tekom osmih dni ne izboljša, potem je vsekakor takoj poklicati živinozdravnika, da ta na licu mesta žival preišče in predpiše primerna zdravila. Zastareno vnetje in skrčenje kite, kakor predočuje podoba 10. more ozdraviti le živinozdravnik, in sicer na ta način, da prereže skrajšane kite.

KONJEREJSKE VESTI.

Odborova seja Konjerejskega odseka 2. Kmetijske družbe za Slovenijo dne 28. maja 1920.

Seji je predsedoval predsednik odseka g. Lovro Petovar. Navzoči so bili odborniki gg. župnik Pregelj, župnik Poljanec, Kolarič, Turnšek in Pauer. Poverjenišтво za kmetijstvo je zastopal g. svetnik Pavlin, državno žrebčarno pa podpolkovnik g. Ravnihar.

Dnevni red: 1. zapisnik zadnje seje, 2. dopisi, 3. volitev udov v konjerejski sosvet, 4. načrt premovanja, 5. slučajnosti.

Predsednik je otvoril sejo, ugotovil sklepčnost, pozdravil prisrčno vse došle odbornike predvsem pa zastopnika vlade g. svetnika Pavlina in zastopnika žrebčarne podp. g. Ravniharja.

Na došle dopise glede nastavljanja, odnosno pripuščanja žrebcev se je sklenilo, prirediti za sevniški okraj o priliki premovanja konj pregledovanje kobil za ta okraj, da se zamore zadeva rešiti v prilog konjerejem tega okraja. V vseh drugih slučajih so se sklenili potrebam odgovarjajoči sklepi. K načrtu ministrstva poljoprivrede o ustroju državnih žrebetišč, se je zlasti povdarjalo, da je ureditev popolnoma birokratska, in da je potrebno, da se vse konjerejske zadeve rešijo sporazumno z organizacijami dotičnih pokrajin. Nameščenje civilnih uslužbencev je mogoče šele po petih letih, dotlej pa naj ostanejo žrebčarne v vojaški oskrbi.

Na pritožbe zasebnih oskrbnikov državnih žrebcev zaradi nepravilnosti v državni žrebčarni se je izvršila natančna preiskava, ki je dognala, da so bile vse pritožbe neutemeljene in je na izidu revizije poveljniku le čestitati.

V konjerejski sosvet so se izvolili sledeči štirje udje: za Prekmurje g. Benko, namestnik g. Zavernik, za Koroško g. Poljanec, namestnik g. Štef. Huderc, za Štajersko gg. Petovar ter Turnšek, namestnikoma g. Joško Rajh ter g. Franc Plaskan.

Premovanja konj so se določila za letošnje leto v sledečih krajih: Brežice, Podsreda (ogledovanje), Gro-

belno, Žalec, Središče, Ptuj, Polskava, Konjice, Lendava, Murska Sobota, Radinci, Ljutomer, Sv. Lenart, Maribor, Sinčavas, Grabštajn in Slov. Gradec.

Premiranje se začelja dne 12. julija ter konča 6. avgusta

Določile so se komisije za pojedina premiranja, ter se je na predlog zastopnika žrebčarne določila posebna kategorija za eno- in dvoletne žrebčke, ter se je stavil vladi predlog, da o priliki premovanja nakupi žrebčke.

Glede odprodaje žrebčkov, se je sklenilo naprositi vlado za izvoz obenem pa povdarjalo, da je izvozna carina po K 10.000— previsoka in da bi bila kvečjemu umestna v višini po K 400—.

Ko so se izčrpno obravnavali vsi predlogi ter storili primerni sklepi, je zaključil predsednik sejo, ki je trajala od 2. do 6. ure pop.

Odborova seja konjerejskega odseka št. I. Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani dne 16. junlja 1920.

Navzoči so bili: predsednik Pirc, podpredsednik Knaflič, odborniki Bregar, Grad, Jan, Kristan, Molj, Seljak, Zupančič, Žark, zastopnik poverjenišva za kmetijstvo višji vet, nadzornik Korošec, zastopnik drž. žrebčarne podpolkovnik Ravnihar in tajnik Černe. Predsednik je pozdravil došle ude odseka, konstatiral sklepčnost in prešel k prvi točki dnevnega reda: Sestava programa za letošnje premovanje konj. Po živahnem razgovoru določilo se je, da se naj vrše premovanja letos v sledečih 11 krajih: a) toplokrvno plemo 25. avgusta v Ribnici, 26. avgusta v Trebnjem, 27. avgusta v Mokronogu, 28. avgusta v Št. Jerneju; b) za mrzlokrvno plemo: 5. septembra v Mengšu, 6. septembra v Kranju, 11. septembra v Bohinjski Bistrici, 12. septembra v Lescah, 19. septembra v Št. Jakobu v Rožu; c) za obe plemeni (mrzlokrvno in toplokrvno): 31. avgusta na Škofelji in 20. septembra v Svetni vasi. Na to se je določil natančen načrt za posamezna premovanja in določili so se udje, ki naj zastopajo odsek v premovalni komisiji. Določilo se je med drugim, da naj bodo najvišje premije po 300 K in najnižje po 50 kron; poleg tega se bodo delile diplome kot priznanje za pravilno vzrejene konje. Predlog, da se naj poviša oskrbovalnica za žrebce na 300 kron in 1000 kg ovsa je bil sprejet in se bo prošnja za to oddala na pristojno mesto. Po tej točki je izjavil predsednik g. Pirc, da iz zasebnih vzrokov izstopi iz odseka in odloži predsedništvo. Navzoči odborniki so to izjavo vzeli z obžalovanjem na znanje in izrekli odstopivšemu predsedniku zahvalo za njegov trud pri osnovanju in vodstvu odseka. Svoj izstop iz odseka naznanil je tudi g. Franc Zupančič. Tudi njegov odstop je sprejel odsek z obžalovanjem na znanje in je izrekel g. Zupančiču svojo zahvalo za njegovo trudapolno in uspešno delovanje v prosep konjereje. Vodstvo seje je prevzel na to g. podpredsednik Knaflič. Odsek je sklenil, da se ima odsekovo mnenje upoštevati v vseh zadevah, ki se tičejo nakupa, prodaje, izmenjave žrebcev in zadev žrebčarne. G. viš. nadzornik Korošec je poročal o načrtu za konjerejski sosvet, ki se bo v kratkem osnoval pri poverjeništvu za kmetijstvo. Odsek je nato predlagal konjerejce, kateri se naj vpokličejo v sosvet. Naposled se je sklenilo, da se naj o priliki premovanja nakupujejo tudi mladi žrebički, ki so primerni za vzrejo in kažejo, da bodo postali dobri plemenjaki. Pred vsakim premovanjem

se bo vršil tudi sestanek konjerejcev, na katerem bodo ti lahko povedali svoje mnenje in svoje želje. Ker se ni nihče več oglasil k besedi, je zaključil podpredsednik Knaflič sejo in se zahvalil odbornikom za njihovo vztrajno delo.

Konjerejski odsek 2. Kmetijske družbe za Slovenijo prosi vse one, katerim je poslal *pole za pobiranje udnine*, da iste čimprej vrnejo ter zbrani denar nakažejo, ker mora biti ob premovanju imenik udov urejen.

Sledeči žrebci se niso licencirali:

Ime žrebca	Ime posestnika	Bivališče
Marquis de Ron belg.	Franc Nemetz	Stojnci
Podarke belg.	Štefan Beranič	Pongerci
Aflenz Robinson nor.	Martin Česnik	Zg. Pristova
Cambois belg.	Franc Mesarič	Starešinci
—	Jožef Ornig	Selcberg
Kastor	Štefan Ekart	Starše
Amond	Miha Medved	Starošenci
Pirp	Peter Kurnik	Zg. Ročica
Spiron	Lovrenc Družovič	Spod. Senarko
Balsam Gregor	Jože Janšnik	Trata
—	Simon Kozar	Razvanje
—	Franc Markovič	Cezanjevci
—	Jožef Možir	Spod. Ščavnica
—	Franc Kosar	Radvonci
—	Franc Jelen	Lukavci
—	Matija Spindler	Bunčane
—	Anton Rantaša	Mota 2
—	Franc Kreft	Terbegovci
—	Filip Urih	Gortina
—	Franc Mravljak	"
—	Miha Povšek	Vrata - Gortina
—	Anton Delušak	Arjavas
—	Štefan Čeh	Celje
—	Alojz Žuža	Griže

Svari se konjerejce goniti kobile-h gori navedenim žrebcom, ki niso bili licencovani, ker imajo hibe, ki bi se morebiti podedovale, tudi je kaznjivo, nelicencovane žrebce uporabiti v plemenske namene in se naprosi vse zgledne konjerejce, da vsak slučaj naznanijo žrebčarni.

Spored za ogledovanje

In obdarovanje konj v področju konjerejskega odseka Kmetijske družbe za Slovenijo za leto 1920.

1. Plemensko okrožje.

Za vse te plemenjače z žrebeti, mlade kobile, dve- in enoletne žrebice, eno- in dvoletne žrebčke mrzlo- in toplokrvnih pasem.

II. Plemensko okrožje.

Kakor po I., toda le za mrzlokrvne pasme.

III. Plemensko okrožje.

Kakor pod II., toda le za toplokrvne pasme.

Delila se bodo državna, okrajna in zasebna darila. V vsaki skupini dobijo 3 prvi obdarovanci častne diplome, vsi drugi pa pismene priznanice poleg daril v denarju.

Plem. okrožje	Dan	Kraj in čas obdarovanja	Za sodne okraje
III.	12/7	Brežice, ob devetih na sejmišču.	Brežice.
II.	14/7	Sv. Vid pri Grobelnem, ob devetih pred gostilno Golež-Bevcer.	Šmarje pri Jelšah, Sv. nica, okrožje St. Jurij ob juž. žel., okr. Celje.
II.	15/7	Žalec, ob devetih v drevo-redu na glavnem trgu.	Gornji grad, Vransko, Laški trg, Celje izvzemši Sentjurški okoliš.
II.	19/7	Središče, ob devetih na občinskih tratah.	Ormož.
II.	20/7	Ptuj, ob devetih na mestnem sejmišču.	Ptuj.
I.	21/7	Spodnja Poljskava, ob devetih na občinskem sejmišču.	Slovenska Bistrica.
II.	22/7	Konjice, ob devetih na mestnem sejmišču.	Konjice.
II.	26/7	Dolenja Lendava, ob devetih na mestnem sejmišču.	Doljna Lendava.
I.	27/7	Murska Sobota, ob devetih pred gostilno Dobray.	Murska Sobota.
I.	28/7	Radenci, ob devetih na travniku g. Voglar tik kolodvora.	Gornja Radgona.
III.	29/7	Ljutomer, ob devetih na glavnem trgu.	Ljutomer.
II.	2/8	Sv. Lenart Slov. gorice, ob devetih.	Sv. Lenart v Slov. goricah.
I.	3/8	Maribor, ob desetih na živinskem sejmišču.	Maribor.
I.	4/8	Sinčavas, ob devetih.	Celo okr. glav. Velikovec, izvzemši okraj Grabštajn.
III.	5/8	Grabštajn, ob devetih.	Grabštajn.
II.	6/8	Slovenjigradec, ob desetih pred hotelom Beograd,	Slovenjigradec, Marenberg, Šostanj in Koroške občine, katere spadajo pod Slov. gradec

Ure so določene po poletnem času!

Pogoji za obdarovanje.**A. Splošne določbe.**

Obdarovati se zamorejo le oni konji, kateri odgovarjajo značilnemu tipu dotičnega plemenskega okoliša. O slehernem konju, kojega se gospodar poteguje za kako darilo, se mora dokazati, da je potomec bodisi državnega, bodisi licencovanega žrebca, in sicer s tem, da se doprinese legalni spuščalni listek.

Pri obdarovanju je treba predvsem upoštevati ono plemensko živino, ki je najbolj sposobna zboljšati konjerejo dotične pokrajine. Pri enaki vrednosti

živinčeta se da prednost pri tekmi za darilo onim konjem, kateri so vpisani v zadržno matično knjigo, oziroma so naravnost potomci takih staršev, ravnotako vsem onim konjem toplo- in mrzlokrvnih plemen, pri kojih se more dokazati potomstvo tudi od strani plemenjače matere.

Vsakemu konjerecu, kateremu se prizna darilo in ni ud konjerejskega odseka, se mu udnino za to leto za odsek odtegne.

Kdor zapusti kraj premovanja pred razdelitvijo, izgubi darilo.

B. Posebne določbe

za obdarovanje posameznih vrst so sledeče:

Plemenjače z žrebeti.

Plemenjačam z žrebeti se prisodijo darila, in sicer pri mrzlokrvnih plemenih od njih četrtega leta, pri toplokrvnih plemenih od njih petega leta naprej brez omejitve na najvišjo starost, in sicer tako dolgo, dokler so zdrave, krepke in dobro oskrbovane, imajo lastnosti dobrih plemenskih kobil in pri sebi sesajoče ali že odstavljen žrebe; toda predvsem se naj upoštevajo pri sicer enaki kakovosti mlajše plemenjače z žrebeti, pri teh pa zopet one, ki dokažejo svojo sposobnost z dobrim zarodom.

Darilo se sicer sme priznati le, če se dokaže s predpisanim spuščalnim listkom, da je žrebe potomec bodisi državnega, bodisi licencovanega zasebnega žrebca.

Mlade kobile.

Triletno nepripuščene ali štiriletne pripuščene žrebice toplokrvnih plemen. Triletno pripuščene ali nepripuščene in 4 letne pripuščene žrebice mrzlokrvnih pasem.

Zaskočene morajo biti omenjene žrebice bodisi po državnem, bodisi po licencovanem zasebnem žrebcu, kar je treba dokazati s spuščalnim listkom.

Žrebice.

Eno- in dveletne žrebice se lahko obdarijo, ako jih je lastnik dobro vzredil, ter je pričakovati, da se bodo naprej lepo razvijale, tako, da povsem obljublajo postati dobre plemenjače.

Eno- in dvoletni žrebčki

se bodo le obdarovali, če povsem obetajo postati dobri plemenjaki. Pri žrebčkih, kateri tekmujejo za darilo, se mora dokazati tudi rod matere, in sicer s postavnim spuščalnim listkom, na katerem je uradno potrjeno, da je tega žrebčka povrgla.

C. Oprema konjev.

Kobile in dveletne žrebice ter žrebci brez izjeme se morajo prignati na uzdah z žvalami, pri enoletnih žrebičkih zadostuje dober povodec.

Živinski potni list

se mora za vsakega konja, ki se prižene na prostor premovanja, s seboj prinesiti.

Ivanjkovci, dne 14. junija 1920.

Konjerejski odsek 2. Kmetijske družbe za Slovenijo.

Lovro Petovar,
predsednik.

Pri tej priliki se bodo nakupovali tudi mladi žrebci za pleme. Pred začetkom premovanj se vrši zborovanje konjerejcev, na katerem lahko konjerejci izražajo svoje želje.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 16 K na leto. Posamezna številka stane 80 v.

Udje Slovenske kmetijske družbe dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznani) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inzerat na vsi strani 600 K, na 1/2 strani 300 K, na 1/3 strani 150 K, na 1/4 strani 100 K, na 1/8 strani 50 K in na 1/16 strani 25 K. Vsaka vrsta v »Malih naznanilih« stane 2 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Slovenske kmetijske družbe; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 13. Ljubljana, 15. julija 1920. Letnik XXXVII.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 40 vinarjev v smaru ali znakah, sicer se naznanila ne objavijo. Upravištvu na prevzame posredovanja.

Ženske zmešane lase kupuje po najvišji ceni Martin Pleteršnik 15
Cerkije.

Najboljše apno ima vedno naprodaj apnenica J. Taufcr, Zagorje ob Savi. 50

Mlinske kamne, sekane iz najboljših bele, ostre do 100 cm široke, po naročilu tudi večje, izdelujem zopet in prodajam po najnižjih cenah s pismeno garancijo. Leskovšek Anton, posestnik in kamnosek, Sv. Jurij ob južni železnici pri Celju. 60

Češnjev les, približno 1 1/2 m² rezanega v dila za pohištvo kupim. Ponudbe na upravištvu »Kmetovalca« 155

Kmetovalci! Za zeleno krmiljenje priporočamo sledeča semena: grahoro čisto ali pomešano z ovsom po K 4-20 kg, lečo za krmno po K 4-60 kg, grah za krmno po K 3-20 za kg Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. 158

Ronja (žrebička), eno leto starega, polkrvnega Angleža zamenja za kravo mlekarico, eventualno tudi proda. Ivan Golja, Podgora 3., p. Št. Vid p. Ljubljani. 210

Semensko ajdo črno in sivo oddaja proti zameni za lepo pšenico Franc Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta 36. 179

Tropine, dobljene pri kuhanju voska, suhe, neplesnive, kupuje I. Lukman Soštanj. 217

Tropine, Kmetijskim podružnicam priporočam toliše konopene tropine po nizki ceni. Fran Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta 36. 180

Brinjevca 100 litrov, finega 48 %, domač iz delek, in več brinjevega olja in cveta proda Ivan Müller, posestnik, Crnomelj. 186

Trpite na revmatizmu in gihtičnih bolečinah? Vdrgnenje s pravim Fellerjevim Eliza fluidom je takorekoč dobrodejno! 6 dvojnatih ali 2 veliki špeciální steklenici 36 K.

Galico oddaja, dokler traja zaloga, kg po K 28,—, poslovnična zemaljsk. gospodarskog. viječa v Metkoviću. 189

Rabite milo - odvajajoče sredstvo?

Fellerjeve prave Eliza kroglice izvršujejo svojo dolžnost! 6 škatlic 18 K. — Zagorski sok, zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 6 K. Želodec okrebujoča švedska tinktura 1 steklenica 15 K. — Omot in poštnina posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elzatrž št. 287. Hrvatska. 20 E

Potrebovali bi odvajajoče, želodec okrepujoče sredstvo?

Poslužite se le Fellerjevih pravih Eliza kroglic, 6 škatlic 18 K. — Omot in poštnina posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elzatrž št. 287. Hrvatska. 20 F

Vse vrste **kranjskih klobas** in **slaninskega mesa** po primerni ceni ima naprodaj Jakob Erlih, mesar in prekajevalec, Dobje, pošta Loče, Brzjav in železniška postaja: Ledence, Koroško. 212

Več sodarskih pomočnikov ter vajencev za sodarsko obrt sprejme Franjo Repič, sodarski mojster Ljubljana, Kolizejska ulica 18., Trnovo. Hrana in stanovanje prosto. 215

4 gozdi circa 18 jehov površine so naprodaj v last, ali za izsekati; več stotin metrov bukova, vmes dosti smrekovega in jelovega lesa. Cena po dogovoru. Veš se izve pri M. Jagodic, Zgoša 4. p. Begunje pri Lescah. 216

Oskrbnika, oženjenega, sposobnega v rabi poljedelskih strojev in ženo vajeno mlekarstva, sprejme graščina Fužine pri Ljubljani. 220

Deklico, 14 — 18 let staro, pridno in pošteno, le z dežele za domača dela, išče družina v Ljubljani. Ponudbe na upravištvu »Kmetovalca«. 221

Naprodaj je lep konj, rudeče barve, dve leti in tri mesece star. Konj je sposoben za vsako vožnjo, krotak in čist. Lastnik Janez Jordan, posestnik, Groblje št. 9. p. St. Jernej, Dol. Cena po dogovoru. 223

Prodaj dva junca, po dve leti stara, že vajena v ožnje. Cena po dogovoru, Janez Žitnik, Ižanska cesta št. 51. 226

Roza z mlekom je naprodaj. Ceno pove gospa Marija Pavlin v Radovljici, Gorenjsko. 227

Naprodaj ali pa v zameno za kože dam 22 ovac. M. Arh, Bodiče št. 14. p. Bled. 228

Prodaj štiri leta staro, 150 cm visoko, zelo živo kobilico (fuha) z le malo rabljenjo rumeno jahalno opremo ali brez te. Vinko Greblacher, Vešice - Logaves. 229

Mlatilnica, dobro ohranjena je naprodaj pri Janez Koman, Dravljice 25. 230

Prodaj 2 mlinska kamna, dobre kakovosti, visoka 80 cm iz ostre trde skale. Dobavljam tudi 5—6 m² desk tudi češnjevih 35 mm debelih za mazarso uporabo. Cena po dogovoru. Martin Kačič, posestnik v Svečah, p. Bistrica v Rožu. 231

Jščem kmečkega hlapca, nastop takoj. Gabriel Eržen, Zapuže pošta Begunje - Lesce. 235

150 kg pleha, močnega, okoli 5 mm prodaj sine. Alojzij Stražar, Podgorje, p. Kamnik, Gorenjsko. 234

Stajo za kunce, leseno, s karbolinejem narejeno, mer 2x1x1 meter, dva odseka, s pločevinastim dnom in s lepno krito, ter 1 nega samca in dve samici belgijske pasme proda R. Brovet, Trebnje. 233

Mlin, avtomatičen, popolnoma nov, od prvovrstne trdnosti, zmleje 100 kg na uro, za pogon z vodo ali motorno silo se takoj proda. E. Jarc, Celje, Razlagova 1. 234

Čepljene vinske trte v »suho in zeleno« na ameriški podlagi Rip Cortalis in Rup. Montikola z vrsti, Beli in rdeči Spanjol, Laški in Reinski Riezling (Rižek) Kraljevino, Portugalka, Muškata žlahtnina, Vipavska zelenika itd. »Necapljenih« Ameriških korenin več vrst, priporočila iz svojih trtic (razsadišnic). Johan Šarič, vinogradski in vočarski strokovnjak, Beočin (Sriem). 236

Lovec za mali lov, izobražen v navadnih gozdarskih delih, ki zna slovensko in nemško in je oženjen se sprejme pri oskrbnitvu graščine Neukloster, Sv. Peter v Savinjski dolini. 237

Štirinajst tednov starega bička junčka za plemo, lepega, sivga murdolske pasme in 835 arov obsegajoče arondirano posestvo in hišo v Krškem, proda Florjan Rozman, posestnik na Trški gori št. 15, poleg Krškega. Reflektantje naj se obrnejo direktno na njega brez posredovalca. 238

Tovarna Bochmann na Dunaju

priporoča vsake vrste kletarskih strojev n. pr. sesalke, stiskalnice, čistilnike, stroje za ekstrakcijo, čepovlake za sode itd. — Zastopnik:

Fran Rudl, Maribor

Vila „Alwies“.

(25)

Kmetovalci! Denarni zavodi!
Gozdarske in gospodarske zadruge!
Beritel! Lesotrožil! Beritel!

A. Šivic

(3)

„Poljudno navodilo za merjenje lesa“.

V omenjeni knjižici je poljudno popisano kako se izračuna telesnina debel posekanega in rasto-

šega drevja ter celih gozdov, kakor tudi obtesanega in razžaganega lesa. Pridejane so vse za tako računanje potrebne tabele. V knjižici se nahaja tudi popis in potrebne tabele za pravilno določanje oblik in razmerij lesu, ki se ima obtesati ali razžagati. Kmetovalec se pouči kako na podlagi tabel izračuna prirastek v gozdu. Dalje so pridejane tabele za določanje prostornine v ogiljarskih kopah in kub. mera drv za kurjavo v prostorninskih metrih kakor tudi popis in potrebne tabele za primerjavo nove dolžinske, ploskovne in kubične mere s staro mero. Cena knjižki proti predplačilu za ude Slov. kmet. družbe K 3.—.

Zopet

ogromno pošiljatev manufakture naravnost iz inozemstva je prejela
trrdka

R. STERMECKI v Celju

in sicer volne, tiskanine, cefirja, etamina, batista za ženske obleke, sukna, kamgarna in hlačevine za moške obleke, belega in pisanega platna za perilo, klota, cvilha, robcev, svile in še mnogo raznega družega blaga, katero se prodaja zaradi nakupa v velikanskih množinah po čudovito nizkih cenah. Razen tega vedno velika zaloga lastnega izdelka srajc, predpasnikov, bluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblek po zelo nizkih cenah. Čevlji, ženski, moški, in otroški v velikanski izbiri, pristno ročno delo lastnih čevljarjev. Ilustrovani cenih zastoj! Na debelo samo v l. nadstropju. (27)

Veletrgovina, razpošiljalna
R. Stermecki
Celje - Slovenija.

Jurija grofa Thurnskega jeklarna na Ravnah

ustanovljena 1774. leta. (17)

Guštanj-Ravne, Koroško (Jugoslavija).
Poštna postaja Guštanj, žel. postaja Prevalje.
Brzovjavni naslov: Jeklarna Guštanj.
Proizvaja: Azzalonsko in bresclansko jeklo v zabojih, s sidrom kot varstveno znamko.
Legirana in nelegirana toplotniška jekla za vsakovrstno orodje največje trajnosti.
Jekla za orodje, drugovrstna, za kladiva, žlebe, matrice; za diela in nože za obdelovanje železa; za svedre, za rudo, premog in kamen; za pile, rezila vrtna, diela itd.
Legirana in nelegirana martinova jekla za vozovne in vagonске vzmeti; za konstrukcijske dele posebne trajnosti v avtomobilni in letalni industriji; za kolesna obrročja; za kose, srpe, sekire, motike, lopate itd.
Izgotavlja: Vozovne ose s pušami in nakončniki; transmisijske valke (ostrugane do 4 m, surovokovane do 6 m dolžine); v žleblj kovane dele za avtomobile in vagonе; krogle za cementne mline itd.

Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste se dobi pri trrdki
Ivan Jelačin,
Ljubljana, Emonska cesta št. 2.

**BENCIN
DISEL - OLJE
STROJMO OLJE
TOVOT MAST**

dobavlja promptno

**Mineralna rafinerija
Dravograd.**

Dopise na Centralo v Mariboru.
Tel. 80. Brzovjavi: Rafinerija.

Oddajo se zastopstva zmožnim
tvrdkam v vseh večjih mestih
Jugoslavije. (63)

Izdelujem :

**Lemeže, branine zobe,
krampe, kopače itd.**

Popraviljam : (69)

**Poljedelske stroje in
orodje po najnižjih
cenah.**

Rudolf Ravnikar,
fužina Kijvice 14, pošta Radeče
Zidanimost.

Najstarejša hranilnica v Sloveniji.

KRANJSKA HRANILNICA v Ljubljani

ustanovljena leta 1820

sprejema hranilne vloge proti

3%

obrestovanju in dovoljuje hipotekna posojila po

4 1/2 %

S hranilnico sta zvezana Kreditno društvo in starostna hranilnica za posle in delavce.

Hranilnica je sirotinskovarna in jo nadzoruje država vlada za Slovenijo.

Rezervni zakladi znašajo približno

8 milijonov kron.

Čisti dobiček je, v kolikor se ne porabi za okrepitev rezervnih zakladov, po pravih določah v pospeševanje občekoristnih naprav in podjetij na Kranjskem. (34)

Za te svrhe se je doslej darovalo 8.698.000 kron.

Plamene pošiljatev je nasloviti na Kranjsko hranilnico v Ljubljani, Knafljeva ulica šte. 9.

KONJAK

Pri slabosti vsled starosti, težkočah v želodcu, pešanju moči je (19)

star vinski konjak
pravo življenje vzbujajoče sredstvo. Razpošilja dve politerske steklenice, ovojnina in poštnina prosta za K 96.—

Beneš Hertl,
grščak na graščini
Golč pri Konjicah
Štajersko.

Kmetovalci!

Pri nakupovanju kmetijskih in drugih vsakdanjih potrebščin (80) ozirajte se le na

trrdke,

ki se Vam potom oglasov v »Kmetovalcu« priporočajo.

DRUŽBENE VESTI.

Vnovič zvišane pošne pristojbine: Pisma do 20 gramov je frankirati z 1 K, za vsakih nadaljnjih 20 gramov še s 60 vinarji; dopisnice s 60 vinarji; tiskovine za vsakih 50 gramov po 20 vinarjev; priporočeno (rekomandirano) še posebej z 80 vin.; ekspresna pisma še posebej z 2'40 K, pakete s 4 K. — Opozorjamo, da vsled velikih kazni premalo frankiranih pisem in dopisnic ne moremo več sprejemati. **Tudi je priložiti za odgovore 1 K v znamkah.**

Slovenska kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi sledeče kmetijske potrebščine:

* Apneni dušik $\frac{28}{21}\%$ po K 160'— za 100 kg takojšnje prijave sprejema družba neobvezno, vreče mora naročnik sam dostaviti.

Bosna pasta po K 14'— za kg v sodih po 50 in 100 kg. Sodi se zaračunijo po K 20'—.

Kostna moka v vrečah po 100 kg z večami vred 300 K.

Živinska sol K 310'— za 100 kg.

Kostni superfosfat po K 320'— sto kg.

Otrobi, pšenični po K 200'— sto kg.

Mlečne cevi iz kosti, šte. 3561 po K 1'40'

Škropilnice. Naša družba je prejela iz Italije bakrene trne škropilnice sistema Vermorel. Komad stane 950 kron. Vinogradniki naj škropilnice brez odloga naročijo, ker je zaloga le majhna.

Vreče. Pri pošiljkih vreč je na spremnici natančno navesti kakaj so vreče ali če jih dotičnik vrača.

Žveplalniki. Družba je prejela iz Italije ročne žveplalnike. Komad stane 250 kron.

Žveplenokislo glino namesto galuna, kot dodatek galičnemu škropivu, ima kmetijska družba v zalogi, ter jo oddaja po 2 K 40 h kilogram. Vsled stavke in oviranega železniškega prometa letos mnogim vinogradnikom ne bo mogoče modre galice pravočasno v zadostni množini iz Nemške Avstrije priskrbeti. Zato priporočamo udom skrajno varčnost. Tudi naj sosed pomaga sosedu in naj, če le more, posodi iz svoje zaloge tistim, ki modre galice sploh nič nimajo. Izkušnje so pokazale, da lahko brez škode za učinkovitost primešamo galici polovico *žveplenokisla gline* in si na ta način prihranimo polovico galice. Mesto treh ali dveh kil vzamemo na sto litrov vode le poldrugo ali eno kilo galice in ravnotoliko gline, apna pa kakor navadno, uspeh bo sigurno popolnoma isti, kakor ob polni množini galice. Žveplenokislo glino je treba pri družbi takoj naročiti.

Žveplo (žveplene ploščice) na juti za žveplanje sodov, najboljše, brez arzena po 20 kron kilo.

Žveplo, Floristella, dvoj, raf. po K 12.— kg.

Kmetijske potrebščine je treba družbi naprej ob priiliki naročanja plačati. V ta namen naj podružnice oziroma posamezni udje zahtevajo družbene pošne položnice (šte. 10712) da vplačevanje lahko brez stroškov izvršijo.

Semensko koruzo po K 700'— sto kg.

Oves za konje po K 600'— sto kg.

Tobačni prah in tobačni izvleček naj udje naročijo potom najbližje tobačne trafike. Tega sredstva zopet listne uši je sedaj zadosti v prostem prometu in ga tobačna tvornica na zahtevanje zopet oddaja vsem trafikam.

Frankirajte pravilno! Kmetijska družba odslej ne bo sprejemala več pisem in sploh poštnih pošiljatev, če niso zadosti frankirana. Za vsako tako pošiljavo bi morala družba plačati dvojno kazen. Pisma in zalepke je frankirati s znamko za eno krono, dopisnice pa z šestdesetimi vinarji.

(6) Slovenska

KMETIJSKA DRUŽBA KRANJSKA

je izdala in prodaja naslednje knjige:

Zvezek		Cena K
2.	Fr. Stupar: Apno v kmetijstvu	—60
3.	Fr. Stupar: Navodilo, kako je sestavljati porečila o letini	—40
5.	M. Kostanjevec: O užitnih od vina in mesa	3—
8.	Boh. Skalický: Siljenje ali káljenje ameriških ključev	—60
10.	B. Skalický: Kmetijske razmere na Češkem	1'40
11.	Gustav Pirc: Poglavlje o govedereji na Kranjskem	—60
12.	Pridelevanje in razpečevanje namiznega grozdja ter zgoja trt na špallrju. (B. Skalický)	1—
13.	O sestavljanju in setvi travnih mešanč. (Weinzierl-Turk)	2—
14.	A. Sivic: Poljudno navodilo za merjenje lesa	3—
15.	Steuert-Jamnik: Soseba Razumnika konjereja	2—

Kmetovalci!

Skrbite za kar največje razširjenje „Kmetovalca“! Stremite za tem, da se ga lahko čita v vseh gostilnah in javnih prostorih. 30.000 nas je že v Kmet. družbi, pa bi nas bilo lahko še enkrat več. Čim več nas bo, več bomo dosegli!

Upravništvo „Kmetovalca“ sprejema

primerne inserate

po cenah, ki so razvidne na poglavju.

Objavljenje bo imelo vedno zadovoljiv uspeh, kajti »Kmetovalec«, izhaja (dvakrat mesečno) v 25 tisoč izvodih ter je razširjen po vseh slovenskih deželah.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6.

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih skladov.

(5)

Posojila se dovoljujejo po 4 do 5%.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorom.

J. ROMATIC

dolgot. zastopnik znane trdnice K. in R. Ježek, Blansko, tovarna kmetijskih in poljedelskih strojev in motorjev se priporoča. — Dobra in solidna postrežba. Nadalje priporočam brzooparilnike vseh velikosti z dvojnimi pocinkanim parnim kotlom, in porabno obenem za kuhanje žganja. (12)

Sprejemam naročila na slamozemne nože. Cene po dogovoru. Tudi imam malo rabljeno slamozemnico 12" čistino v dobrem stanju posebno pripravno za pogon z viteljem na lesenem podstavku. Cena po dogovoru. Ljubljana, Gradlišče št. 11

Vinometre »Bernadot« — Asbestov bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo oglje — Marmornat prašek — Modro galico — Natrijev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tanin — Žveplo v prahu — Limonovo kislino — Vinsko kislino — Sodo bicarbono — Strupa proste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni

Drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Vabilo
na
občni zbor
Hranilnice in posojilnice na Viču
registr. zadruga z n. o. z.,
ki se vrši
v nedeljo, dne 1. avgusta 1920.
ob 11. uri dopoldne v občinski pisarni na Viču.

Dnevni red:

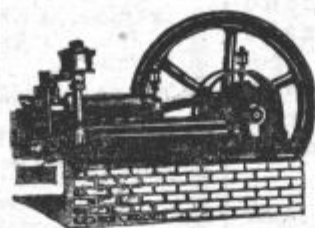
1. Otvoritev ter določitev sklepčnosti. (72)
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Potrditev letnih računov.
5. Volitev nadzorstva.
6. Raznotherosti.

V slučaju nesklepčnosti se vrši pol ure drugi občni zbor, ki sklepa brez ozira na število navzočih.

Načelstvo.

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika za-
loga vsa-
kovrstnih
poljedel-
skih stro-
jev (3)

iz najslovitejših tovarn.
Zastopstvo za parne kotle znanih tovarnic, Welsla'.

Primešaj krmi Mastin!

Enkrat na teden primešaj krmi pest praška Mastin. Ob pomanjkanju krme, ko se uporablja nadomestna sredstva za krmla, pa se o. meša dvakrat. Dietetični prašek Mastin je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat polizkusijo, in ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za 6 mesecev za enega prasiča ali vola.

Ako se Mastin pri Vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina 30-50 poštne prosto na dom. (53)

Mazilo zoper gar e
(naftomazilno) uniči pri ljudih garje, u. a., srbečico, kožne bolezni, izpuščaj. Pri živini uniči garje. 1 lonček po pošti K 12-50.

Lekarna Trnkóczy
Ljubljana, Kranjsko: Zraven rotovža.

Kmetska posojilnica Ljubljanske okolice

registovana zadruga z neomejeno zavzeto
v LJUBLJANI

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti šte. 18.

Obrestuje hranilne vloge po **3%** (2)

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v senci s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad 42.000.000 krom.

Stanje rezervnih zakladov 1.100.000 krom.

Tudi letos kupuje R. Luckmann, prej J. Leuza nasl. a Ljubljani na Martinovi (Ahaceljevi) cesti 10 po najvišjih cenah raznovrstna zelišča, suho cvetje (suhe rože), lipovo cvetje, korenine, lubje in semena. Kdor si hoče s pridnim nabiranjem zagotoviti dober zaslužek, naj zahteva pojasnila pri imenovanem tržki. Cene, ki jih plačujemo nabiralcem, so letos izredno visoke. 131

Mlatilnico, z gepeinom, malo rabljeno, v dobrem stanju, prodam zaradi električne naprave. Cena po dogovoru. Ivan Soklič, Selo 13. p. Bled. 240

Štedilnike, večjo množino v vseh dimenzijah, (18, 21 in 24 col) za vzidati prodaja Fran Kosmač, Ljubljana, Jeranova ul. 5. Trnovo. 241

Bike, sive barve, lepega, 400 kg težkega, licencovanega ima napredaj Janez Zupandčič, posestnik, Dobrova št. 4. p. Dobrišč Dol. 139

Plemenska živina. (70)

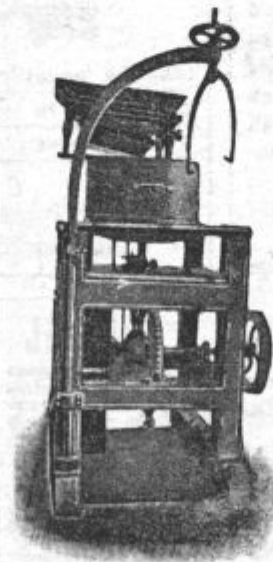
Planinsko, zdravo in vztrajno

plemensko ži- vino in živino za rejo

rjave pasme dobavlja v manjših in večjih pošiljkatvah kantonska komisija za izvoz živine. Graubünden, Švica,

Kantonales Landwirtschaftsdepartement in Chur (Švica).

Izdelujem kmečke mline od najmanjšega do največjega:

za roko,
vodno in
motorno
moč. (64)

Mlini so opremljeni s presejalniki in kamni, kolih ni treba nikoli klepati, za kar jamčim. Ti mlini meljejo vsako žito ter napravljajo lepo in okusno moko za kuho in pecivo pri samo enkratnem nasipu. Razpošiljam razne vrste mlin-ske kamne in druge potrebščine za mline

ter poljedelske stroje.

Josip Čretnik

stavbenik mlinov (64)

v Sv. Jurju ob Južni železnici.

S tehničnimi in praktičnimi nasveti vsakomur na razpolago.

Kmetijska podružnica Brezno ob Dravi

ima svoj

letni občni zbor

v nedeljo 22. avg.

VSPORED:

1. Poročilo tajnika. (66)
2. Poročilo blagajnika.
3. Volitev delegatov za občni zbor km. dr.
4. Predlogi in slučajnosti.

M. Čas,
predsednik.

Vabilo na občni zbor

Kmetijske zadruge Breg pri Ptuj.
r. z. z omejj. zav.

ki se vrši

v nedeljo dne 15. avgusta 1920

ob 10. uri dopoldan v gostilni g. Josipine Strašil na Zgornjem Bregu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Volitev novega načelstva in nadzorstva.
3. Volitev dveh zastopnikov za občni zbor Kmetijske družbe. (71)
4. Slučajnosti.

Breg pri Ptuj dne 7. julija 1920.

Načelstvo.